

LTK Beets

D 18

NIEUWE GEDICHTEN.

NIEUWE GEDICHTEN

VAN

NICOLAAS BEETS.

TE HAARLEM, BY
DE ERVEN F. BOHN.

1857.

By het aanbieden van dezen nieuwen dichtbundel aan mijne geliefde Landgenooten, heb ik niets te voegen dan eene hartelijke dankzegging voor het by uitstek vriendelijk onthaal, dat mijne KORENBLOEMEN gevonden hebben.

Ook wat ik nu aanbied zijn weder Korenbloemen. Meer en anders niet. De meesten heeft het geluk, anderen de droefheid doen ontspruiten. Sommigen hebben gediend om een vrolijk hoofd te versieren, anderen werden gestrooid op een dierbaar graf. Hier zijn ze byeen, mijne Vrienden! niet tot een krans voor my, maar tot een ruiker voor u. Neemt dien, en gedenkt mijner in liefde.

UTRECHT,
Augustus 1857.

B.

INHOUD.

	Bladz.
DE TAAL.	
VÓORAFGAANDE OPHELDINGEN	3.
DE TAAL	7.
<i>Aanteekeningen</i>	17.
VIJFTAL GEWIJDE LIEDEREN.	
HET WOORD IS VLEESCH GEWORDEN (<i>Een beurtgezang</i>)	23.
BELJDENIS	27.
BEDE	29.
LOFLIED	31.
LOFZEGGING	35.
BY EEN BEELTENIS	37.
VALLENDE STERREN	44.
AAN NEDERLAND	45.
HAARLEM	47.
HELLOO	54.
NAAR JERUZALEM	56.
BRUIDSBEZOEK IN DE PASTORY	59.
AAN DE ZEE	64.
AAN EEN ONDERWIJZER	68.
AAN EENE WEDUWE	70.
TWEEDE KNOP	72.
MAANDROOS	73.
HET LIED DES DOODEN	74.
BEGRAFNIS	76.
DE LEDIGE PLAATS	78.
AAN MIJNE ECHTGENOOTE. Met een bloemstukje enz.	79.
GEERTE	80.
BARTJEN	82.
IN DE HERFST	84.
BY HET OVERLIJDEN EENS LEERAARS	89.
OPVOEDING	90.
NOG EEN WENK	91.
GEEN ENGEL	92.
OPEN VENSTERS	94.
VOERSTED	96.
HET ZEEMANSHUIS	97.
<p style="margin-top: 10px;">Dit stukje schreef ik in den jare 1853. Zeer verheug ik my dat sedert en te Rotterdam en te Amsterdam <i>Zeemanshuizen</i> gebouwd zijn, waarvan de heilzame uitwerking gewis niet zal achterblijven. Zie „Het Zeemanshuis te Amsterdam en te Rotterdam door P. N. Muller,“ Amsterd. P. N. van Kampen, 1857.</p>	
EEN LIED OM BEVRIJDING	99.
NOG EEN LIED OM BEVRIJDING	101.

1851.

1850.
- 50.
- 55.
- 55.
- 50.
- 48.
- 51.
- 54.
- 53.
- 53.
- 44.
- 52.
- 40.
- 59.
- 59.
- 53.
- 56.
- 56.
- 53.

JN= 59

1053	VADERS VEDELDEUNTJEN BY DE WIEG	Bladz. 102.
------	---	-------------

Dit deuntjen is aangeheven naar aanleiding van het allergeestigst tafereeltjen van den uitnemenden schilder D. BLES (zie *Aurora* 1854). Een enkele blik op het gelaat van den vader op de schildery zal genoegzaam ophelderen hoe zijn "niets met al" (de lezer mag mijnneuwege uitspreken "niemendal") gemeend is.

56	BETJEN	106.
54	LAEDERKEANSJEN VOOR DE JARIGE MOEDER.	
	I.	115.
	II. ONZE OUDSTE	117.
	III. ONZE KREUPELE	118.
	IV. DE OUDSTE MEISJENS	121.
	V. ONZE AFWEZIGE	123.
	VI. NETJEN	124.
	VII. AGNES	125.
	VIII. CORNELIS	126.
54	DE VLINDER	128.
50	JAN JANSZEN	129.

Het Neurenbergsche volksverhaal, naar hetwelk deze Ballade geschreven is, heb ik gevonden by CASPARI (*Geistliches und Weltliches*. Erlangen 1854).

54	AAN JONKVROUW S. V. S.	137.
54	DE STICHTSCHE ZWERFSTER	139.
54	DE WAARHEID LIGT IN 'T MIDDEN	148.
54	NIEUWE WONING	149.
54	MILN HOP. (<i>Liedtjen</i>)	151.
50	NOC TE JONG	153.
54	SCHERTS	154.
54	GALM EN NAGALM	155.
55	ONZE VRIENDSCHAP. Aan J. P. Hasebroek	159.
	OUD EN NIEUW	162.
	AAN BEDROEFDEN	163.
	NOC	163.
	VEEROUWEN	164.
55	IN EENZAAMHEID	165.
	MEIZANG. Aan Maria	167.
	KWIKSTAART	169.
	KLEINGEBLEVENEN	170.
	KESJEN	171.
54	IN DE DILIGENCE	173.
54	REPOS AILLEURS	184.
50	NEVEN DE BIJENKORF	185.
	VOLUPTAS FLENDI	190.
	HET KRUIS	190.
	WASDOM TOT KLEINER	190.
	SLECHTS EENE TAAL	191.
54	MILN ROOS	197.
54	IN DE KINDERKAMER	199.
50	BY HAAR GRAF	201.
54	NAGEDACHTENIS	203.

DE TAAL.

VOORAFGAANDE OPHELDERING.

De *Volmaakte Telg der Onbekende*, die by den aanvang van het volgende gedicht, met trekken van schoonheid aan de oude Indische poëzy ontleend, geschetst wordt, mag aan vele lezers en lezeressen ook zelve wel onbekend zijn! Niemand anders is bedoeld dan Indiës vroegere, schoon niet vroegste, TAAL, onder den naam van *Sanskrita* by de geleerden bekend; welke naam de beteekenis heeft van Volmaakt, Volledig, Afgewerkt, en in later tijden haar gegeven is in tegenstelling van tongvallen uit hare mindere of meerdere verbastering geboren (Prakriet, Pali).

De *Onbekende* Moeder had waarschijnlijk haar verblijf gehad in het hart van Azië, benoorden het Himelaya gebergte; de hoogleeraar Hamaker gist in het oude Sogdiana. Van daar moet de *Volmaakte* Dochter, aan de hand van de godsdienst der Brahmanen, eerst tot het noorden, en van lieverlede ook tot het uiterste zuiden van Indië zegevierende doorgedrongen zijn; doch geenszins tot altijd-durende noch ook tot eene uitsluitende heerschappy. Om de beeldspraak te laten varen: De Sanskrita taal, welker vroegste gedenkstukken waarschijnlijk derdehalf duizend jaren oud zijn, die reeds vroegtijdig in Indië zelf op wetenschappelijke wijze bewerkt is, en ons eene schoone en rijke letterkunde heeft nagelaten, schijnt omstreeks den tijd der veroveringen van Alexander den Grooten opgehouden te hebben de levende taal van Indië's bewoners te zijn, om voortaan nog slechts in de scholen en werken der geleerden voort te leven. By het volk werd zy vervangen door de tongvallen der oorspronkelijke bewoners, die nooit geheel verdrongen waren geworden, maar zich met den woordenschat der Sanskrita hadden weten te verrijken. Het zijn deze spraken, die in het volgende gedicht onder de persoonsverbeelding der „*Hindoedochter die zich schoon gelooft*” opgevoerd zijn; terwijl; in de eerste twee verzen van de 7de strofe, gezinspeeld wordt op den aanmerkelijken invloed, dien de Sanskrita ook op de talen en letterkunde van het oostelijk Azië,

met name ook van Java en den Indischen Archipel, gehad heeft.

Met de Sanskrita zijn uit dezelfde *Onbekende* Moeder voortgesproten alle de talen, die, van Azië uit, geheel Europa vervuld hebben, en, in hare hedendaagsche afstammelingen, de Nieuwe Wereld vervullen. De geleerden verdeelen ze onder vijf veeltakkige stammen; als, voor Azië nog, den Medoperzischen of Iraneschen, voor Europa den Grieksch-Italiaanschen, den Celtischen, den Germaanschen, en den Slavooischen. De poëzy heeft ze in het volgende gedicht als het talrijk kroost eener *reisvaardige, moedige, onderwindende* Zuster van Sanskrita voorgesteld, en gepoogd ze in hare ontwikkeling te schetsen.

Met deze voorafgaande opheldering meenen wy lezers, op dit gebied ongeleerd, geen ondienst te hebben gedaan. Voor een uitvoeriger onderricht verwijzen wy hen naar de *Akademische Voorlezingen* van HAMAKER (Leyden 1835), en bepaaldelijk tot de eerste in dat boekdeel.

Misschien is het niet overbodig nog op te merken, dat Kama de naam is van den Indischen liefdegod, aan wien paauwen en flamingo's geheiligd zijn; dat Râmâyana, Ramaas Tocht, de titel is van een der oudste en beroemdste gedenkstukken der sanskrietsche letterkunde, en dat

Kâlidâsa een der uitnemendste onder de latere dichters van Indië is geweest. Hy leefde omstreeks den tijd van Christus geboorte.

Dat de heilige boeken van het oude IJsland den naam van Edda dragen; Nibelungenlied de titel is van Duitschlands beroemd heldendicht; de zangers der Scandinaviërs Skalden, en die der Celten, waaronder Ossiaan, Barden genoemd werden, is zekerlijk bekend genoeg.

DE T A A L.

Met een bloemkrans om de bruine lokken,
Golvend tot de heupen afgedaald,
Mond en borst van ambergeur doortrokken,
De open hals van paarlengloed omstraald,
Bloemen om de zachtgezwollen lende,
Goudgloor om den zachtgebloosden voet,
O Volmaakte Telg der Onbekende!
Sluimert gy aan Ganges vloed.

't Windtjen speelt door hooge mangotwijgen,
En zy schommlen zachtkens heen en weêr;
Bloemenstof en roode bloesems zijgen
Als een regen om uw leger neêr;
Ketaka, kadamba en jasmijnen,
Met asokatrossen afgezet,
Die hun sneeuw te blanker uit doen schijnen
Walmen geuren om uw bed.

't Slaaplied zingen mommelende bijen,
 Zwermdende om den honigzoeten buit,
 Purpren paauwen scharen zich in rijen,
 Spreien om uw hoofd hun schaduw uit,
 Strijken met het zachtste van hun veëren,
 Ter verkoeling, langs uw bloote borst,
 Haasten zich den adder af te keeren,
 Die uw rustplaats naadren dorst.

Blanke, blaauwe, roode lotus wiegelen
 Op de waatren, bruischende aan uw voet,
 Waar zich zwanen en flamingo's spiegelen,
 Kwelende van Kamaas teedren gloed;
 Buffels, evers, elefantén, leeuwen
 Dringen dorstig door het hooge riet,
 Doen verschrikte kranenzwormen schreeuwen —
 Maar het stoort uw slumring niet.

Ja zy slaapt. Den glans, die om haar straalde,
 Als ze, omringd van 't heilige gezin,
 Zegepralend van uw bergen daalde,
 Himelaya! trok zy sluimrig in.

En die schoone lippen zijn gesloten,
 Als een roode leliekelk by nacht,
 Van wier boord de wijsheidslessen vloten,
 Waar de Brahman naar versmacht.

Ach! De stem die Ramaas Tocht bezongen,
 Kalidasa voorgezongen heeft,
 Blijft voortaan in de elpen borst bedwongen,
 Tot zy in den langen doodslaap sneeft.
 Pronk met klanken vrij haar afgeluisterd,
 Hindoedochter, die u schoon gelooft!
 Wien *zy* toegelinkt heeft, toegefluisterd,
 Schudt met droeven glimlach 't hoofd.

Ja zy slaapt; het aangezicht naar 't Oosten,
 Levend by den weergalm van haar lied;
 Slechts haar schoone Zuster kan ons troosten,
 Die, zoo fier van blik, naar 't Westen ziet;
 Die, reisvaardig, moedig, onderwindend,
 't Strakke kleed om ranke lendnen gordt,
 En, een helm op 't goud der lokken bindend,
 In den drom der volkren stort.

Die, de Tigris lachend langs getrokken,
't Machtig Iran van haar schoon vervult,
Door geen sneeuw des Kaukasus verschrokken,
Noordwaarts blik met klimmend ongeduld.
Ha! Als van de hemelhooge toppen
Haar de berglucht toestroomt koel en vrij.
Voelt zy 't hart van moed en geestdrift kloppen
Tot een wereldheerschappy!

In een kloek en talrijk kroost herboren,
Roept zy: „Neen! deze eerzucht is geen droom!
Mijne stem zal elk der bergen hooren,
Van mijn lied weergalmen iedre stroom.“
En dat kroost, van schoonheên onderscheiden,
Maar in schoonheid een, naar zustren aart,
Gaat den stroom der stammen begeleiden,
In zijn splitsing over de aard.

Met Pelasgen, Celten en Ibeeren,
Seythen, Cimbren, Slaven wandlen zy,
Niet gestuit door hoogten, diepten, meiren,
Zee vol ijs of barre woesteny.

Met den Stier en schoone Europa zwommen
Ze over naar den bloemrijke' oeverkant,
Met Ulysses, 't pijnboomhout beklommen,
Naar 't Cimmeriesch Schimmenland.

En alom verhieven zy haar stemmen,
Naar den eisch des levens,forsch en zacht;
Met een zieldoordringend ademklemmen,
Of een weekheid, waar de weelde in lacht;
Op de maat van stormen en orkanen,
Of van 't koeltjen, dat met rozen stoeit;
Op den toon van losgerolde vanen,
En van 't hart in liefde ontgloeid.

En alom verwekten zy de geesten
Tot den grooten wedstrijd van 't Gezang,
En bereidden aan de volken feesten,
Waar de galm van naklinkt eeuwen lang.
Haar, haar voorgang deed Homerus zingen,
Op haar wenk weerklonken, vol en schoon,
Iliaden, Edda's, Nibelingen,
Skaldenlied en Bardentoon.

Schoone Taal! Geschenk des Allerhoogsten!

U verheft ons proza en gedicht;

Lof en lauwren, die wy zingende oogsten,

Zijn wy u, en u alleen, verplicht.

Zelfverheffing ware uw eer verkorten;

Onze kracht is de uwe; zijn wy rijk,

't Is door uwen rijkdom uit te storten,

Eeuwig, onuitputtelijk!

Welk een lust uw ader te zien stroomen,

Met zich voerende alles dat bestaat,

Alles, dat in werkelijkheid en droomen

't Aanzijn aan een 's menschen ziel verraad;

In dien stroom, den hemel en zijn stralen,

En dat Licht, waar alle licht uit welt,

Zich te zien weerspieglen en herhalen,

Met de bloemekens van 't veld.

Welk een vreugd, met uwe kracht gewapend,

Voor het oog der volkren op te treên,

D'oorlogsmoed, in vuige harten slapend,

Op te prikklen, door de stem alleen.

Volken, Vorsten lessen in te scherpen,

Onvergeetlijk voor een wareldtijd,

En de fierste geesten te onderwerpen

Aan dien God, wiens tolk gy zijt.

Maar wat wellust ook, u op uw paden

Na te wandlen door der tijden nacht:

Met u zee en stroomen te doorwaden,

't Hoofd te bien aan sneeuw en hageljacht.

Met de volken, dringende en gedrongen,

D' engen bergpas door te worstlen — maar,

Rechts en links van vijanden besprongen,

Bloot te staan aan nieuw gevaar!

Op het slagveld, 't overschot der helden

Met u te verzaamlen, na den strijd;

Of de ploeg te drijven door de velden,

In een rustiger en beter tijd,

Als niet slechts de Jachtpriet ligt versmeten

Voor den staf des Herders, zacht en trouw,

Maar voor u ook deze wordt vergeten,

Volkenbouwende Akkerbouw!

Klimmende Behoeftē roept de Konsten,
Iedere Konst roept nieuwe krachten op;
Elke vondst drijft U tot nieuwe vondsten,
En voert, Vindingrijkste! uw roem ten top.
Alomtegenwoordig, alomvademend,
Alverzorgend volgt gy, stap voor stap,
Licht en leven, groei en bloeikracht ademend,
Wetenschap by wetenschap.

Doch wie prijst het heil dier stervelingen,
Wien door God dit voorrecht werd bewaard:
Tot uw zielsgeheimnis door te dringen,
Die zoo veel geheimen ons verklaart.
't Raadsel van uw worden, wassen, streven
In het heilig donker te bespiên,
En den gang van uw onsterflijk leven
Met een sterflijk oog te zien.

Hier vloeit, op de schemerige grenzen,
Aarde en hemel, stof en geest ineen,
En aanschouwbaar breekt de ziel des menschen
Door den dichtgeweven sluier heen.

Hier, hier vallen stralen uit den hoogen,
Hartverheffend door hun godlijk licht;
Maar ook hier zweeft ons die mist voor oogen,
Die tot needrigheid verplicht.

Gave Gods, en godlijkste aller gaven!
Gy schept volkren; gy maakt menschen; gy
Blijft in ons een godlijke afkomst staven,
Hoe ons hoofd door schuld gebogen zij.
U bezitten slechts, is mensch te wezen;
U beheerschen, meester zijn van de aard;
U doorzien, het heilig schrift te lezen,
Dat het heimlijke openbaart.

Maar die u bezitten, u waardeeren
U doorzien, zoo ver een mensch mag zien,
U beheerschen mag, door u regeeren:
Wat verwacht een prijzende aard van dien?
Uwe roeping is den Mensch te dienen,
En de Menschheid door den enklen Mensch,
Is de oneindige eer des Ongezienen,
Aller braven wit en wensch.

Komt dan Zangers, Sprekers, Redenaren,
Aan wier mond wy hangen, enkel oor!
Taaldoorvorschers met bekrante hairen,
Die den fakkel voordraagt in het choor!
Laat die roeping ook uw hart bezielen.
Liefdedienst gaat boven zelfgenot.
En onze cervolste eer is neer te knielen
Met een lofgezag tot God!

1854

AANTEKENINGEN.

Met een bloemkrans om de bruine lokken enz.

De trekken van dit beeld zijn aan de voorstellingen der oude Indische poëzy ontleend. Met zekere matiging echter heeft men van deze voorstellingen gebruik gemaakt; want het beeld moest schoon blijven ook in het oog van den westerschen lezer; en dit doel zou men gemist hebben, door zich by voorkeur te bevljtigen het by uitnemendheid indische op een te stapelen, en den europeeschen smaak door het aanbrengen van roodachtige oogleden, langgetrokkene wenkbrauwen, omkranste borsten, en ooren vol bloemen aanstoot te geven. Zoo ziet men hier dan niets dat niet overal schoon is, tenzij men zegge dat een elpen of albasten voetjen, zonder aangebracht sieraad, behagelijker zijn zou dan een „zachtgebloosden“ voet met gouden enkelring. Dat de indische schoonen ook dit versiersel dragen, dat zy zich den huid met geurige, kleurige en verkoelende mengsels inwrijven, is even algemeen bekend, als dat zy er byzonder werk van maken zich, door het kaauwen van kruiden, een welriekenden adem te geven.

't Windtjen speelt door hooge mangotwijken enz.

Alle de in deze strofe genoemde boomen en heesters komen gedurig voor in de natuurschilderingen, die ons de indische poëzy aanbiedt. Men leze, om zich daarvan te overtuigen, het in zes korte liederen, elk een indisch seizoen bezingende, aan KALIDASA toegeschreven gedicht: *Ritusanlâra* (de Jaarkring), met eene latijnsche en hoogduitsche vertaling uitgegeven door P. VAN BOHLEN (Leipzig 1840). Hier hoort men de koperkleurige twijgen van den Mango, met zware bloemtrossen beladen,

zachtjens door den wind heen en weder geschommeld, het maagdelijk hart tot het genot der liefde aanmoedigen (Vasanta 15); ginds kan het jasmijnboschjen in den hof, met zijne witte bloesems bekoorlijk glinsterende, zelfs het hart van den wijze, hoe veel te meer dat van den minnaar boeien (Vasanta 23). Elders ziet men den blanken Jasmijn tusschen de koraalroode bloesems der Asoka uitkijken als hagelwitte tanden tusschen roode lippen, terwijl met de schoonheid van schoone armen bloeiende lianen wedijveren (Sarad 18). Zoo geurig zijn de bloemen van den Kadambaboom, dat de welriekende zuidewind, naar dezen, by uitnemendheid Kadambavāja wordt genoemd; wat wonder zoo de hand der schoonheid ze rijkelijk in hare kransen vlecht (Varsha 21, 25)? Doch van Kadambabloemen niet alleen, ook van de bloesems van Sarja-, Arjuna-, Nipa-, Ketaka-geboomte geurt zijn adem in het Varsha seizoen, en verkwikt alle harten, als hy, vergezeld van de Regenwolk, die hem tot gade verstrekt, zacht ruischende optreedt, (Varsha 17).

Overigens staat de Mango-boom, met zijne schoone witte bloempluimen, eetbare vrucht, en die tot 30, 40 voeten hoogte bereiken kan, by de kruidkundigen als *Mangifera Indica* bekend; de Kadamba, *Nauclea Kadamba*, is volgens JONES one of the most elegant Indian trees; Ketaka is de *Pandanus odoratissimus*; Asoka, *Jonesia Asoka*. Van dezen overschoonen bloeienden heester heb ik eene fraaie afbeelding gezien tegenover bl. 189 van het IXde Dl. van de *Flore des Serres et Jardins de l'Europe* (Gend 1853—1854). Want sedert het jaar 1830, waarin zaad van dit gewas uit Serampore te Liverpool is aangebracht, wordt het ook in ons werelddeel gekweekt. De *Mangifera Indica* vindt men afgebeeld in CURTIS's Botan. Mag. comprising the Plants of the Royal Gardens of Kew. Tab. 4510 (1851). *Nauclea Kadamba* bij RHEEDE Hort. Mal. III. 33 en *Pandanus odoratissimus* by denzelfden II. 1—5.

Wat Jasmijnen betreft, men vindt ze in Indië in soorten (*grandiflorum*, *arabicum*, *auriculatum*, *multiflorum*, *villosum*), en deze komen onder zeer verschillende namen in de sanskrietsche gedichten voor.

Bloemenstaf en roode bloesems enz.

Het stuifmeel (pollen) der bloeiende boomen, door den wind afgeschud, kleurt niet zelden den gantschen grond, evenzeer

*
The vegetable world scarcely exhibits a richer sight, than an Asoka tree in full bloom
See W. Jones.

Voor het

* In Indië heeft tot dus ver een
soort van juweel van entelbyen, met byn anget,
Falsch van 4 zijde glanz 5 9 witte met een donker
vandenbyen
Met een langperen byten en een bloemstaf van jasmijn
Megha Duta.

als de afgevalen bloemblaadtjens; en groot is het aantal gewassen die roode bloemen dragen. „De bosschen” — heet het in eene indische beschrijving van het lentegetijde — „de bosschen van Kinsuka- en Parijata-bloesems zwaar, golven als een vlam-mend vuur, en de aarde schittert als een jonge bruid in een purperen kleed.”

Purpren Paauwen.

De Paauw, die zoo wel als de Bij, in de indische poëzy een belangrijken rol speelt, en by groote, somtijds dansende scharen optreedt, wordt steeds als doodvijand van den Adder voorgesteld. Het is een aardige trek in KALIDASAAS schildering van de zomerhitte, wanneer hy den smachtenden Adder schaduw doet zoeken onder de staart van den Paauw, terwijl deze te dof is om het hem te beletten. (Ritusauhāra. Grishma 12, 15).

Blanke, blaauwe, roode lotus.

De Lotus of Waterlelie vervult in de indische poëzy de plaats, welke de Roos bekleedt in de europeesche. De verscheidenheid van kleuren, waaronder deze schoone bloem voorkomt, werkt hiertoe mede. De roode lotus (*Nelumbium speciosum* of *Nymphaea Nelumbo*) strekt tot beeld van het schoone gelaat, de frissche lippen, de blozende handen en voeten eener indische schoone. By den blaauwen (*Nymphaea coerulea*) vergelijkt de dichter oogen, wolken en de staart van den paauw. Somtijds vergissen zich de bijen, en zien deze laatste voor lotus aan (Rit. Varshā 14). De witte (*Nymphaea Candida esculenta*) bloeit alleen des nachts. Tandem, die tusschen de lippen doorschemeren, somtijds ook het aangezicht, worden er by vergeleken.

Ramaas Tocht.

Het onderwerp der *Rāmāyana* is de Verovering van Indië door RAMA, wiens gemalin door een boozen geest weggevoerd was geworden.

Een volledige uitgave van dit Gedicht, met italiaansche over-zetting, bezorgde GORRESIO, Par. 1840—1850.

*Met den Stier en schoone Europa zwommen
Ze over naar den bloemrijke' oeverkant,*

„Wanneer men de zaak oppervlakkig beschouwt, zou men

Adder
Met een nieuwe
by maar
dell naar in
oogm. nad der
(2e bijg)

18

kunnen vragen, of het niet voor het minst even waarschijnlijk is, dat de Indogermaansche stammen door de passen van den Kaukasus gedrongen zijn, zich van daar in allerlei rigtingen verspreid, en, over den Donau getrokken zijnde, de landen, zuidwaarts van die rivier gelegen, bevolkt hebben. Het lijdt wel geen twijfel, dat reeds in zeer vroege, vóórhistorische tijden, ook langs dien weg volksverhuizingen hebben plaats gehad; maar ieder, dunkt my, die den samenhang der volken in het noorden en westen van Klein-Azië aandachtig gadeslaat, en de stem der aloude overleveringen raadpleegt, zal het aannemelijk vinden, dat de Pelasgen, of, met andere woorden, de oudste Grieksch-Aziatische volkplanters, over den Bosporus en den Hellespont in Thracië, en zoo vervolgens in Macedonië, Thessalië en Griekenland zijn overgegaan."

HAMAKER, *Akad. Voorl.* bl. 13, 14.

*Met Ulysses, 't pijnboomhout beklommen,
Naar 't Cimmeriesch Schimmenland.*

"De Kymriërs, naderhand door de Angelsaksen uit hun vaderland verdreven, hebben zich alleen in het prinsdom Walles, en in Neder-Bretagne op de kust van Frankrijk staande gehouden. Intusschen zou niets ons beletten, den tijd van de vestiging der Kymriërs in Brittannie veel vroeger te stellen. Kon men deze eenige eeuwen hooger opvoeren, dan vond de Homerische fabel, dat ULYSSES naar het land der Cimmeriërs, aan gene zijde des Oceaans gelegen, overstak, om de schimmen te raadplegen, hare waarschijnlijke uitlegging. Want het is van elders bekend, dat de bewoners der Gallisch-Belgische kust Engeland voor het Elysium hielden, werwaarts de afgescheiden zielen werden overgevoerd."

HAMAKER, *Akad. Voorl.* bl. 20.

Komt dan Zangers, Sprekers, Redenaren, enz.

Het gedicht werd het eerst voorgelezen by de sluiting van het *IVe Nederl. Taal- en Letterkundig Congres*, gehouden te Utrecht, September 1854.

VIJFTAL

GEWIJDE LIEDEREN.

HET WOORD IS VLEESCH GEWORDEN.

EEN BEURTGEZANG.

Verg. Joh. I.

ALLE STEMMEN.

In den beginne was het Woord;
't Woord was by God; het Woord was God;
Van eeuwigheid by God en God:
In den beginne was het Woord.

EENE STEM.

In den beginne bracht het Woord
Onze aarde en al de heemlen voort.

ANDERE STEM.

Gods Geest zweefde op den duistren plas;
God sprak: Daar Zij licht! En 't licht was.

ALLE STEMMEN.

O Eeuwig Woord! o Levensbron!
O Aller Geesten Licht en Zon!
Niets leeft, ten zij gy 't leven doet;
En niemand ziet, dan by uw gloed.

EENE STEM.

Geen licht in 's warelds duisternis,
Dat niet aan u ontstoken is.

ANDERE STEM.

Geen blijvend duister voor de ziel,
Waarop uit u een lichtstraal viel.

EENE STEM.

De Wareld is door 't Woord gewrocht,
Het Zijne heeft hy opgezocht.

ANDERE STEM.

De Wareld heeft hem niet gekend;
Het Zijne heeft zich afgewend.

EENE STEM.

Maar die zijn hart hem opensloot,
Dien maakte hy Gods gunstgenoot.

ANDERE STEM.

Maar die hem aannam tot zijn Troost,
Dien voegde hy by 't godlijk kroost.

ALLE STEMMEN.

Juich, zondig Menschdom! in uw lot
Het Woord by God, en eeuwig God,
Der englen lof, der englen Heer,
Werd vleesch en daalde op aarde neer.

EENE STEM.

Het eeuwig Woord, des Vaders Zoon,
Verliet zijn starrelichten throon,
En koos, de ontferming Gods zij lof!
Zijn tabernakel in dit stof.

ANDERE STEM.

Hoe breekt de stille majesteit
Van zijn verborgen heerlijkheid,
In 't licht der Waarheid, in een gloor
Van stralende genade door.

Wat milden daauw, wat overvloed
Van zegen stort hy in 't gemoed,

ALLE STEMMEN.

O Eeuwig Woord! o Levensbron!
O Aller Geesten Licht en Zon!
Niets leeft, ten zij gy 't leven doet;
En niemand ziet, dan by uw gloed.

EENE STEM.

Geen licht in 's warelds duisternis,
Dat niet aan u ontstoken is.

ANDERE STEM.

Geen blijvend duister voor de ziel,
Waarop uit u een lichtstraal viel.

EENE STEM.

De Wareld is door 't Woord gewrocht,
Het Zijne heeft hy opgezocht.

ANDERE STEM.

De Wareld heeft hem niet gekend;
Het Zijne heeft zich afgewend.

EENE STEM.

Maar die zijn hart hem opensloot,
Dien maakte hy Gods gunstgenoot.

ANDERE STEM.

Maar die hem aannam tot zijn Troost,
Dien voegde hy by 't godlijk kroost.

ALLE STEMMEN.

Juich, zondig Menschdom! in uw lot
Het Woord by God, en eeuwig God,
Der englen lof, der englen Heer,
Werd vleesch en daalde op aarde neer.

EENE STEM.

Het eeuwig Woord, des Vaders Zoon,
Verliet zijn starrelichten thron,
En koos, de ontferming Gods zij lof!
Zijn tabernakel in dit stof.

ANDERE STEM.

Hoe breekt de stille majesteit
Van zijn verborgen heerlijkheid,
In 't licht der Waarheid, in een gloor
Van stralende genade door.

Wat milden daauw, wat overvloed
Van zegen stort hy in 't gemoed,

Dat daar 't zijn nood en armôe klaagt
Genade voor genade vraagt.

ALLE STEMMEN.

Geeft, hoogste heemlen, geeft God eer!
Het Woord werd vleesch, Gods Zoon daalt neer.

TWEE STEMMEN.

Gods welbehagen daalt met hem;
Behouden Mensch! verheerlijk hem!

ALLE STEMMEN.

Verheerlijk God op hoogen toon;
God schenkt zijn Eengeboren Zoon!
Zie hoe hy 't zondig menschdom mint;
Aanbid die liefde, en word zijn kind.

BELIJDENIS.

Wat vleesch noch bloed
Mijn dof gemoed,
O Heiland! openbaarde,
Zegt my de stem
In 't hart — van Hem
Die hemel schiep en aarde.

In U aanschouw
Ik 't Zaad der Vrouw,
Op wien alle eeuwen wachtten;
Den Man, wiens dag
Reeds Abram zag,
Den Zegen der geslachten.

*de stem-
In 't hart van Hem*

Gy zijt het, Gy,
Wien profecy
En schaduwdienst verkondde;
De Christus Gods,
De sterke Rots,
Daar ik mijn hoop op gronde.

Ja, in u heeft
De God die leeft
Zijn Zoon aan ons gegeven.
Heer! waar dan heen?
Gy hebt alleen
Het Woord van eeuwig leven.

*Op genomen in de Proeve van
een Gesangboek om de Heffende Luth.
Gemeente.*

BEDE.

Och, blijf met uw genade,
Heer Jezus, ons naby!
Opdat ons nimmer shade
Des Boozen heerschappy.

Woon met uw levenswoorden,
Verlosser, by ons in,
En trek ons met de koorden
Van uwe zondaarsmin!

Och, licht ons met uw stralen,
Gy Licht der wereld, voor!
Opdat wy nooit weer dwalen
Of struiklen op ons spoor.

Och, blijf ons met uw zegen,
Naby, schatrijke Heer!
En zend op onze wegen
Uw kracht en goedheid neer.

Och, neem ons in uw hoede,
Gy onverwinbaar Held!
En weer des Satans woede,
En 's Warelds boos geweld.

Och, blijf ons met uw trouwe
Naby, Heer! groot en goed!
Op wien ons harte bouwe
Met onbezweken moed.

Geleid ons aller wege,
Door 't hachlijk levenslot;
En fluister tot den veege:
„Gy zijt verzoend met God!“

STEEGMAN.

*Aanleiding tot de Naverij van het
Jehovo Lied van Fufftegen gaf het
byronen van de voojaa in een byeen-
komst te Mulken aan de Roon
(Fufftegen geboorteplaats) waer dit
Lied werd opgezongen. De Glaeser
Musiciere.*

LOFLIED.

Looft allen, looft Gods grooten Zoon,
Door hem verloste zielen!
Komt samen voor den hoogen throon
Des Overwinnaars knielen!
Prijs, lof, eer, dank, kracht, wijsheid, macht
Zij aan 't geslachte Lam gebracht.

Wy moesten 't licht van Gods gelaat
Zijn gunst en leven derven;
Verzegeld was ons Godes raad,
Verzegeld zevenwerven.
Geen engel, die dien raad ontsloot;
Alleen het Lam, Gods Gunstgenoot.

2 (De hoogste Geesten al te gaâr 1
Voor Hem de kniën buigen; 4
1 (Der Englen millioenen schaar 3
Doet Hy aanbeddend juichen; 2
Al 't schepsel roept met ééne stem:
Lof, prijs, macht, wijsheid, eer zij Hem!

De Aartsvaders van den ouden tijd
Begroeten hun Verlangen;
De schare der Profeeten wijdt
Hem nieuwe lofgezangen;
De Apostlen roepen, hoog en luid,
't Hozanna, met ons, kindren, uit.

De Martlaarschap, met gouden kroon,
Schudt hem de groene palmen,
Bekranste maagden, rein en schoon,
Verheffen bruiloftpsalmen.
Daar is één stem in elks gemoed:
Gy kocht ons Gode met uw bloed.

d
De Zwervers door dees woesteny
Zijn vrolijk aangekomen;
Zy juublen met de ontelbre rij
Door kruis beproefde vromen.
Gy, aller Liefde en Kracht en Lust,
Gy waart hun Zege, en zijt hun Rust!

En zou op aarde uw volk dan ooit
Van uwe liefde zwijgen?
Neen, dankbaar doet het, schoon verstrooid,
Zijn hallelujah stijgen.
Eens wordt het juichend saamgebracht
Uit elke natie, elk geslacht.

Hoe zal 't ons zijn, wanneer wy daar
Van al uw trouw gewagen:
Hoe ge ons gezocht hebt, wonderbaar,
Gevonden, en gedragen?
Waar *Verloofd*
Als aller harp ~~voor eeuwig~~ klinkt,
En elk zijn eigen danklied zingt.

TERSTEEGEN.

3
*Gedeeltelyk afgenomen van de
Drukker van het Konink. Luth. Gesangboek.*

LOFZEGGING.

(Vg. 1 Tim V.)

Amen! U zy kracht en eer,
Zalig, alleenmachtig Heer!
God, wien 't gantsch heelal aanbidt,
Die de onsterfelijkheid bezit,
Eenig, eeuwig, onafhankelijk!
Koning, die daar boven throont,
En een heilig licht bewoont,
voor geen
Sterlijk oog *is* *toegankelijk.*

*Die genade op ons heeft,
Amen! u zy kracht en eer!*

*Op gegeven in de Proeve
In de Bijbel Luth. Gezangboek.*

BY EEN BEELTENIS.

*Van Jozef Meunier
de Baarsse Dominicus
in Leyde in Noordhede
geb. Joh. Margaretha
de Heede, overl.
20 Mei 1849.*

Doet ons dit indrukwekkend wezen,
Die fijnbesneden neus en mond,
De aanzienlijke geboorte lezen,
Die ons uw schoone naam verkondt:
De hemel heeft u meer gegeven
Dan edlen naam en hoogen staat,
Meer dan dien adelbrief, geschreven
Op 't onberispelijk gelaat.

Of straalt er van dien kalmen schedel,
Dien gy zoo onbedeesd verheft,
Geen gloed meer lieflijk nog dan' edel,
Die alle harten trekt en treft;
De vlucht verradende en de krachten,
Van dien zoo hoog gestemden geest,
Wiens leven, werken, en gedachten
Men op 't gewelfde voorhoofd leest?

Licht de adeldom van eedle Zielen

Die, door geen sterflijk hart weêrstaan,
De stroefste kniën dwingt te knielen,
En zinlijke oogen neêr doet slaan,
Om moed in 't needrig hart te wekken
Van al wat zwak is en verdrukt,
Niet heerlijk over al de trekken,
Waarmeê gy 't starend oog verrukt?

Dit sprekende gelaat vereenigt

Ernst, reinheid, kloek verstand, en geest,
Daar vrede en liefde d'indruk lenigt,
Die licht te ontzachlijk waar geweest.
Het statig schoon der strengste lijnen
Is, by zijn regelmaat, niet koel,
Omdat er 't leven door komt schijnen
Dier ziel vol leven en gevoel.

Geen zweem van dofheid in die oogen,

Maar zachtheid, die hun felsten gloed,
Als met een wolkjen, houdt betogen
En vriendelijker stralen doet;

Met zulk een glans als doet beseffen

Dat elke vreugde en iedre smart
Uw edelmoedig hart zal treffen,
En weêrklank vinden in dat hart.

Wy zien uw glimlach, onder 't zweven,

Aan lippen, ernstig saamgeklemd,
Een uitdruk van genoegten geven,
Maar die den ernst niet overstemt.

En zwijgend zeggen ons die lippen,

Die gaarn doen zwijgen, waar gy spreekt:
Ons zal wel nimmer iets ontglippen,
Dat geest of kracht of zout ontbreekt.

Wy zien... Wy zien? Helaas wy zagen!

Dat lief aanschouwen is geweest.
Wy hebben naar het graf gedragen
't Schoon hulsel van zoo schoon een geest.
Ten hemel is die geest gevaren,
Daar God hem voor zijn zetel ziet,
En waar we onze oogen blind op staren
Is slechts uw Beeltuis, anders niet.

Ach, die U zelf mocht zien, mocht hooren,
Mocht lezen in 't grootmoedig hart;
Dat oog van d'edelste' ijver gloren,
Of glinstren van de reinste smart;
Die lieve lippen zich ontsluiten,
Om met een stem, zoo klaar, zoo zoet,
Een stroom van vriendlijkheden te uiten
Opwellende uit een trouw gemoed;

Die wat uw innigst hart bedoelde,
Uw helder oog op eens doorzag,
Uw geest ontdekte, ried, gevoelde,
In blik en kreukje', blosje' en lach,
In fijne schaduwen en stralen,
Afwisselend van stond tot stond,
Zich op 't oprecht gelaat zag malen,
Dat slechts het veinzen niet verstond;

Die in die oogen 't wolkjen stijgen
Den regendrop zich vormen zag,
Waarin, na lang en ernstig zwijgen,
Een wareld van gedachten lag;

Maar straks die neevlen weer verslonden,
Die zon weer schittrende in haar pracht,
Daar reeds het troostwoord was gevonden,
Nooit lang, nooit vruchtloos ingewacht;

Die u den heilleer in zag drinken
Van Gods genade en Christus bloed,
Vol ootmoed in u zelf verzingen,
Of opstaan in een grooten gloed,
Om wat uw gantsche ziel deed leven,
En uitstraalde op 't bezield gelaat,
In gloënde woorden weer te geven,
Of te bezeeglen, door een daad;

Die u beleven en belijden,
Betuigen en betoonen zag,
U in de kracht dier Waarheid strijden,
Waarin uw heil verborgen lag;
Die u den Heiland na zag streven,
U zelf verloochnen, zonder trots,
Voor andren, velen, allen leven,
Steeds werkzaam, in de vreeze Gods;

Die u mocht nagaan op de wegen
 Der tederste menschlievendheid,
 Het milde hart tot iedren zegen,
 De hand tot elke dienst bereid;
 De knie by 't krankbed neêrgebogen
 Des schaamlen, by zijn laatsten snik,
 Nog opziend naar die minzame oogen,
 Die hem vertroostten door hun blik;

Die u, uw kind aan 't hart zag drukken
 Met teerheid, die nooit weekheid werd,
 Met innig, moederlijk verrukken,
 Maar met ootmoedig biddend hart;
 Die u in nederige wijsheid
 Den mond zag openen tot troost
 En raad van neergebogen grijsheid
 Of van een hulpbehoevend kroost;

Die, met een hemelsch vergenoegen,
 Van 't liefdrijk hart den gantschen schat
 U uit zag storten, toe zag voegen
 Aan die gy lief gekregen hadt,

*Frederik Chutkan
 Handlids.
 Jeelst myn pupil.
 In 1857 gehuwd met
 Henriette Charlotte
 Everdine,
 Brouwer & Gallant
 St. Ad. Heijerla. Sr.*

En wie uw Liefde meer verheugde
 Dan al haar weldaân zonder tal —
 Die zag der englen lust en vreugde,
 En wat hy nooit vergeten zal.

o Droefenis, niet uit te spreken!
 Bezorgdheid, klimmend met den dag!
 Als men dit zacht gelaat verbleeken,
 Versmallen en vermaagren zag;
 Als men dat oog nog wel zag blinken,
 Van 't eigen liefdevuur ontgloeid,
 Maar dieper in dien schedel zinken,
 Van 't leven en zijn strijd vernocid.

Als men uw ijver nog verneeren,
 Maar reeds vermindren zag uw kracht,
 En de olie in die lamp verteeren,
 Zoo helder brandende by nacht.
 Als reeds een stem begon te fluisteren:
 „Bemerkt gy niets van 's Heeren wil?“
 Maar 't angstig hart niet wilde luisteren:
 „Ik weet het ook wel; zwijg gy stil.“

Op eens! Daar zonkt, daar laagt gy neder,

De geest nog krachtig, 't lijf gesloopt;

Daar laagt gy en verrees niet weder;

Vergeefs ontveinsd, vergeefs gehoopt!

Vergeefs den hemel aangelopen,

Om uw behoud, gekermd, gezucht:

Die hemel immers ging u open,

Gy naamt uw afscheid, en uw vlucht!

O onvergeetlijkste der nachten,

Niet dan met tranen nagedacht,

Met tranen die de wond verzachten

Ons ongenoeslijk toegebracht;

Met tranen, die wy weder vegen

Uit de oogen, tuigen van uw smart,

Maar ook getuigen van den zegen,

Dien God u stortte in 't stervend hart!

o Nacht van lijden, nacht van pijnen,

Van doodsbenaauwdheid bang en lang!

Wat licht van vrede zaagt gy schijnen,

Hoe hoordet gy den zegezang

Die door 't geloof werd aangeheven,

Aan woorden en aan krachten rijk;

Hoe bleef in 't sterven als in 't leven,

Dat hart vol liefde zich gelijk.

Belijdend, dankend, biddend, zegenend;

Met spreuken troostrijk, leerzaam, trouw,

Den diep bedroefden kring bejegenend,

Die gaame met u reizen wou;

Tot ge al uw smeekingen ten laatste

Vereenigde in dat ééne woord:

„Kom Heere Jezus! kom met haaste!“

En stille zweegt, en werd verhoord.

Zoo zagen u de schreiende oogen;

Thands zien ze u in den hemel na,

Waar gy, aan 't aardsche leed ontrogen,

Den Lijder ziet van Golgotha,

Dien uw Geloof ons aangewezen,

Uw Liefde ons afgeschaduwde heeft,

En die alleen de troost moet wezen

Van 't hart, waarin uw beeltnis Leeft.

J. van der 1850.

VALLENDE STERREN.

Volksgeloof der Lithauwers.
Zie Alb. der Nat. 1853 bl. 348.

Zaagt gy hoe die star verschoot?
Denk, o Stervling! aan uw dood.

Ieder kind, op aard geboren,
Doet een nieuwe star ontgloren.

Aan zijn dunnen levensdraad
Zweeft zy, tot zijn sterfuur slaat.

Als de dood zijn oog doet breken,
Doet hy ook die star verbleeken.

Keert zijn adem hemelwaart,
Uitgedoofd stort zy op de aard.

1854.

AAN NEDERLAND.

U heb ik steeds bemind,
Bemind, mijn Vaderland!
'k Heb vroeg u hart en hand verpand,
Als uw erkentlijk kind.

Ik was in rijper jeugd
U altijd meer verknocht,
'k Heb in uw roem mijn eer gezocht,
In uw geluk mijn vreugd.

'k Heb steeds dit woord geslaakt,
Ik heb mijn kroost geleerd:
Dat die zijn Vaderland niet eert,
Zich zelf te schande maakt.

Heikant
Stroep naar
Leid Afrika
en eene Leeraar
van het openbare
theo. Seminarie
1855.

Ik heb van 's warelds end,
Van 't lielijkst zuideroord,
Een lokstem: „Kom tot ons!“ gehoord;
Maar de ooren afgewend.

Zoude ik mijn kracht, mijn vlijt,
Mijn lied, mijn luit (mijn lust)
Gaan brengen aan een vreemde kust?
Neen, zy zijn U gewijd.

Ja U; U levenslang;
Zoo lang ik adem schep,
Een droppel bloeds in de aadren heb,
En in mijn luit een klank.

1855.

HAARLEM.

Tusschen bosschen, beemden, duinen,
Ligt de grijze Spaarnestad,
Midden in haar rijke tuinen,
Als een steen in goud gevat;
Daar heeft my het eerst beschenen
't Licht van een Septemberdag,
Die op mijn mistroostig weenen
Met een glimlach nederzag.

Daar heb ik geheel genoten
Wat voor 't vaak ondankbaar kind
In het hart ligt opgesloten
Van een moeder, die het mint,
Van een vader, die van 's morgens
Tot des avonds werkt en waakt,
Gaarne, mits hy door veel zorgens
Slechts zijn kroost gelukkig maakt.

Mannen van beroemde namen

Voerden my van trap tot trap,
Om mijn jonkheid te bekwamen
Tot een weinig wetenschap.
'k Heb er dezen voor te prijzen,
Zoo ik soms my prijzen zag,
Dat ik, als mijn zangen rijzen,
Voel wat Hollands taal vermag.

'k Heb het dezen dank te weten,
Maar wat laat eerst recht gedaan,
Zoo ik Latiums poëten
Ook een weinig mag verstaan;
Zoo ik ook wat meê mag rieken
Van den fijnen geurenschat,
Dien het heiligdom der Grieken
Stort uit menig gouden vat.

Maar hoe zal ik ooit vermelden,
Stad, waarvoor mijn boezem blaakt!
Wat ik in uw open Velden,
In uw Bosschen heb gesmaakt;

Wat ik tusschen mosch en varen,
Aan den voet van 't ruige Duin,
Op mocht zaamlen, en vergâren
Van des Blinkerts kale kruin?

Niet omdat ik al de plekken,
Waar de braambes weligst groeit,
En de plaatsjens wist te ontdekken,
Waar 't verborgen beekjen vloeit;
Beekjen, dat mijn krachten sterkte
Op mijn slingrend wandelpad,
Schoon ik waarlijk niet bemerkte
Dat ik sterking noodig had;

Niet, omdat ik gantsche scharen
Vlinders, kevers, en gespuis
Dat mijn moeder deed vervaren,
Krijgsgevangen bracht in huis;
Niet omdat ik al de bloemen,
Al de kruiden, ieder gras,
Daar uw Flora op mag roemen,
Voor mijn gapend plantboek las;

Maar naardien uw duin en dalen,
Bosch en beekjens, bloem en kruid,
Stomme vlinders, nachtegalen
Met hun dichterlijk geluid,
't Wilde torteltje' in de linden,
't Krekeltje' onder tijm en mosch,
En 't gezuus der avondwinden
Door de toppen van het bosch;

Maar naardien het eerst ontluiken
Van de lente, jaar op jaar,
't Geele bloeisel aan uw struiken,
Grijze wilg en hazelaar!
Maar omdat het prachtig pralen
Van den Zomer in uw hof,
't Geestig spel der zonnestralen
Met de schaduw onder 't lof,

't Bont verkleuren, 't langzaam dunnen,
't Dwarlend vallen van de blaân,
Die der zon een kijkjen gunnen
Waar ze in lang geen oog kon slaan,

Straks de storm in 't West geboren,
Opgekomen uit die zee,
Die van ver haar stem my hooren
En haar spiegel glinstren deê;

Maar naardien dit groeien, bloeien
Wisslen, werken der natuur,
In mijn binnenst deed ontgloeien
Spranken van geheiligd vuur.
Door mijn ooren, door mijn oogen,
Zwolg mijn jonge ziel en zin
Goddelijke nektartogen
Met een zuivre wellust in.

O Gewis! 't Veelvoudig leven
Van de wondre schepping Gods,
Die alom my hield omgeven,
In uw beemden, in uw bosch,
In uw hoven, waard te roemen,
Op uw heuveln, aan uw vliet,
Waar het bitterzoet zijn bloemen
Slingert door 't weemoedig riet.

Heeft het leven in mijn boezem
Deels verdubbeld, deels gewekt,
Als een vroege' amandelbloesem,
Dien het zonlicht opentrekt;
Ja gewekt, gevoed, ontwikkeld,
Aangemoedigd, opgebouwd,
En met zachten drang geprikkeld
Tot genieten duizendvoud.

'k Voel u nog, gewijde ontroering,
't Hart doorritslend reis op reis;
Zielsontvlamming, geestvervoering,
Afgekoeld tot stil gepeis;
Weêrklank in mijn innigst harte
Van het lied dat alles zong;
Dobbring tusschen vreugd en smarte,
Traan, die in mijn oogen drong!

O mijn God! ik durf niet hopen,
Dat ik ooit u waardig prees!
Maar mijn boezem ging u open,
En mijn kinderlofzang rees.

't Groote lied was aangevangen,
Dat geheel mijn ziel doordrong;
Bron van duizend, duizend zangen,
Die ik zong, en niet en zong.

Kweekplaats van mijn kindsche dagen!
Heb ik ooit, in later dag,
Op mijn hult een toon geslagen,
Daar ik lof voor beuren mag:
Naklank is het van de klanken,
Die zy indronk in uw lucht,
Daar mijn hart u voor zal danken
Tot mijn jongste boezemzucht.

Dehecht. 1855. *februarij.*

HEILOO.

Boven Limmen ligt Heiloo :
Waarom klopt het hart my zoo,
Als ik, boven Limmen,
Op een spitsen torentop,
't Haantjen met vergulden kop
Boven 't hout zie klimmen?
Heiloo ligt boven Limmen.

Schoone dreven heeft Heiloo :
Waarom klopt het hart my zoo,
Midden in zijn dreven,
Als, van tusschen 't groen geboomt
't Witte Huis te voorschijn komt,
Statig en verheven?
Heiloo heeft schoone dreven.

(55)

Lieve vrouwtjens telt Heiloo :
Waarom klopt het hart my zoo,
Kom ik die te aanschouwen?
't Heugt my hoe ik, jongeling,
't Liefste meisje uit haar kring
In zijn kerk ging trouwen.
Heiloo telt lieve vrouwen.

Zeegne God u, klein gehucht!
Dubbel zuivel, dubbele vrucht
Lache u daaglijks tegen;
Onbezoedeld, onverpoosd,
Vloeie u de evangelietroost,
Als een malsche regen!
Aan my verdient gy zegen.

1855.

NAAR JERUZALEM.

AAN MEVR. —

*C. M. Donainieu ffr. Ernest de Heude de Dijkveld.
geb. v. Lennep.*

Met een exemplaar van *Helons Bedevaart*
naar Jeruzalem.

Wat schenk ik u, daar gy verjaart?
Eens zonen Jacobs Bedevaart
Ter heiligste aller aardsche steden.
O Wel hem, wien des Heeren stem
Doet opzien naar de zaligheden
Van 't Hemelsche Jeruzalem!

Wie Deze stad het harte trekt,
De weg zij kort of lang gerekt,
En ga door blijde of donkre dalen:
Zy heffen moedig 't vrolijk hoofd;
Zy weten aan wiens hand zy dwalen
Zy, in wiens woord hun hart geloof.

(57)

Die uit den hemel op hen ziet,
De wachter Isrels, sluimert niet;
Zijn vleuglen dekken al zijn kinderen;
Zijn schaduw wandelt hun op zij;
De hitte zal hen 's daags niet hinderen,
De nacht trekt schaadloos hun voorby.

Zy naadren, naadren meer en meer;
De Psalm des Optochts looft den Heer,
En brengt hun zegenbede en groeten,
Vooruit, in 't Godlijk Salem aan,
Alsof, o Godsstad! hunne voeten
Reeds in uw gulden poorten staan!

En leggen zy den wandelstaf
Ter neder en het reiskleed af,
Waar zy dat heil genieten mogen:
Hoe wordt hun 't moede hart verfrisch,
Als alle tranen hunner oogen
Door God zelf worden afgewischt.

Ziedaar het aardsch en hemelsch lot,
 Dat ik u toebid van dien God,
 Om wien zijn heilgen zich vergaderen.
 Van Hem zy onze hulpe alleen!
 Tot Hem moet alles biddend naderen;
 Hy is een hoorder der gebeen.

Zij

BRUIDSBEZOEK IN DE PASTORY. *te Heerhooft.*

Tradt gy, lieve Bruid!
 Amstels muren uit,
 Kwaamt ge in onze dreven,
 Waar het eerste groen
 Knopt aan 't jong plantsoen,
 En 't verjongde leven,
 Over bosch en beemd,
 Weder aanvang neemt
 Af en aan te zweven?

Schept gy in de lust,
 Schept gy in de rust
 Van het Land behagen?
 Komt gy, voor uw kroon,
 Ook het needrig schoon
 Van de veldbloem vragen?
 Doet het lied u goed
 Van 't gewiekt gebroed
 Tjilpende in de hagen?

*De Bruid was
 Joh. C. van Lennep.
 Geduld gheuid met
 M^r. J. Shephert
 te Tolkenhove.
 Amsterdam.
 (Lied van Gezep. Past.
 v. N. N. Leter
 Bruggemuffers.*

Mag de frissche lucht,
Die het tegenzucht,
't Volle hart verkwikken?
Rusten de oogen uit,
Die op bloem en kruid
Rustig neder blikken?
Dankt de ziel een God,
Die ook dit genot
Vriendlijk toe wil schikken?

En gebeurt ons huis,
Onze stille kluis,
Onzen disch die eere,
Dat Zy binnentreedt,
Die zich welkom weet
Wáár haar voet zich keere?
Dat zy plaats neemt in
Uw verheugd gezin,
Dienstknecht van den Heere?

Zouden dan ook niet,
Met der voogden lied,
Menschelijke wijzen,
Dichterlijke galm,
Klank uit snaar en halm,

Haar ter eere, rijzen?
En een zang vol gloed
Van 't oprecht gemoed
Haar den dank bewijzen?

Klink, mijn cyther! klink!
Rijs, mijn zangtoon! dring
Luid door bosch en hoven!
't Vrolijkst maatgeluid
Moet de liefste Bruid,
Moet dees feestdag loven,
En een zinrijk woord,
En een vol akkoord
Allen wildzang dooven.

Doch wat zegt de klank
Van het blijdst gezang,
Van de schoonste rede,
Doch wat zegt een lied,
Dat als bronnat vliet,
By de stille bede,
Die, als alles zwijgt,
Fluisterende stijgt
Tot den God van vrede?

Die in 't volle hart
Uitgesproken werd,
Schoon geen lippen spraken,
Die het peinzend oog
Tot een traan bewoog
Bigglende op de kaken,
Tintlend van den gloed,
Die een trouw gemoed
Voor uw heil doet blaken?

Bruidtjen! twijfel niet
Of een lieflijk lied
Zulker stille beden
Stijgt van uit dit huis,
Stijgt uit iedere kluis
Die gy in komt treden,
Stijgt van uit dit oord,
En, van God gehoord,
Keert het weer met vreden/

Over 't vredig hoofd,
Dat in hem gelooft,
Dat op hem blijft staren,
Wachtende op zijn stem,
Buigende voor hem,

Met alle engelscharen,
Dat, by 't vriendlijk licht
Van zijn aangezicht,
Vrees kent noch bezwaren.

o My dunkt ons oog,
Ziet van God omhoog
Zegen op u dalen!
Op uw bloemenkrans
Zijgt een zachte glans
Van de schoonste stralen;
't Oog van Gods genâ
Slaat u vriendlijk gâ,
Waar uw voeten dwalen.

Keer ze wederom
Tot uw Bruidegom
Die u wacht met smarten!
Strooi hem met uw hand
Bloemen van ons Land,
Groeten onzer harten!
De echtband, dien gy knoopt,
In dat licht gedoopt,
Zal veel stormen tarten.

Heemstede, 1850. 18 April.

AAN DE ZEE.

*Shanklee, op het klu
nigt. 1881*

Ik heb te nacht uw stem gehoord,
Weérklinkende in dit lieflijk oord,
Waar my mijn voeten 's avonds brachten;
Hoe statig klonk die grootsche stem,
En zong met majesteit en klem,
In 't heilig uur, de macht van Hem,
Die op u ziet in stille nachten.

'k Heb, slaaploos op mijn legersteê,
Naar u verlangd, geduchte Zee!
Ik zag u voor het oog der ziele;
Thands by des hemels vroegsten blos,
Aanschouw ik, van dees hooge rots,
U, grootste dezer schepping Gods!
Diens Gods, voor wien ik nedrig kniele.

(65)

Hoe prachtig blinkt, in 't morgenlicht,
Voor mijn bewondrend aangezicht,
Dat veld van donkerblauwe baren;
Niet graauw en grijs, als zy die 't strand
Bespoelen van mijn Vaderland,
En toch, met deze hand aan hand,
Een zelfde Zee, waar de oogen staren.

Een zelfde Zee, die Englands vlag
Naar 's warelds einden voeren mag,
En Neêrlands dundoek op ziet wuiven;
Een zelfde, die, in 't bloeiend Zuid,
De geuren riekt van 't geurigst kruid,
En, hoog in 't Noord, met schor geluid,
De schotsen op elkaâr doet schuiven.

In Oost en West en Zuid en Noord,
Brengt al 't gebergte stroomen voort;
Zy glinstren, murmlen, ruischen, klateren,
Verbreeden, vallen, scheuren 't land,
Gaan snel en bruischende af naar 't strand:
Een zelfde Zee, aan elken kant,
Verzwelgt hen in haar zoute wateren.

Aldus, nog riekende van wijn
En geurge klaver, gy, mijn Rhijn!
Aldus de Theems, trotsch op haar kroone;
De Taag, doorvonkt van gouden gloed;
De Niger, zwart van menschenbloed;
En blonde Ganga's heilge vloed;
En de onverwinlijke Amazone.

Een zelfde Zee vereent en scheidt
De volkren, langs haar zoom verspreid;
Verplaatst, verdeelt des aardrijks gaven;
Ontfangt, vervoert, verzwelgt, vergeet
De hooggetuigde Armade, en weet
Het schelpdier in zijn steenrotsspleet
By tijds te spijzen en te laven.

Een zelfde Zee, die hier met lust
't Groen voorgebergte omarmt en kust;
Daar bruischend brandt om klip en banken;
Hier monsters kweekt, daar wondren bergt;
Nu schatten brengt, dan offers vergt;
Hier helden tot een noodkreet tergt;
En ginds genezing brengt aan krankten.

Een zelfde Zee.... En is dat waar,
Zoo kan zy ook, van baar tot baar,
Voor my een boodschap overzenden!
Ik bid u, Golven! dat gy 't doet:
Breng aan de lieve Vrouw mijn groet,
Die gy by 't hollandsch duin ontmoet
En 't oog naar 't Zuid ziet wenden....

†
Doe ook het Kind een weinig goed,
Het knaapjen met verlamden voet,
Dat zy komt baden in uw vloed,
En laat haar zorgen enden.

Shankin,
op het Eiland *Wight.*
1851.

AAN EEN ONDERWIJZER,

(A. Hanenboom te Heerhoyden)

OP ZIJN JUBELFEEST.

(VOOR DE SCHOOLKINDEREN.)

De Schooljeugd groet,
Met blij gemoed,
Den Meester op dit feestlijk heden;
Wat kwam er in die vijftig jaar
Een groote, bonte kinderschaar
Zijn schooldeur ingetreden!

„Ik onderwees
Uw ouders reeds!“

Denkt hy met liefde, en ziet ons naderen.
Van menig onzer heugt hem dat
Zijn grootvaâr op dees banken zat
In 't eerste boek te bladeren.

Sc

(69)

Een zeldzaam lot
Schonk hem zijn God,
Waarom ons hart Hem luid wil prijzen;
Die, by 't aanvaarden van zijn werk,
Den Jongling moedig maakte en sterk,
Die zegende ook den Grijzen.

„Diens zegen zij
Hem nog naby!“

Zoo wil met hem ons harte smeeken:

„Hem moog geen rust, geen lust, geen kracht;
En, by het dalen van den nacht,
Geen hemelsch licht ontbreken.“

1848.

*Men. de Baan
de Tuyl n. Seidderken
geb. v. Heede,
op de late avond
n. leen veyndag
begunnen.*

AAN EENE WEDUWE.

Wie bidt niet voor de levensdagen,
Wie bidt niet voor de levensvreugd
Der Weduw, wie de teëre jeugd
Van 't eenig kind is opgedragen,
Wien van zijn vader niets meer heugt;
Wie paart by 't licht en sterkte vragen
Van Hem, die wees en weduw redt,
Geen smeeking aan haar smeekgebed.

Wie vraagt niet om een dubblen zegen,
Voor haar, die in haar eenzaam lot,
Eén ding begeerd heeft van haar*God:
Haar Kind te leiden op de wegen,
Wier loop zich richt naar zijn gebod,
En die besproeid zijn van den regen,
En van dezelfde zon bestraald,
Waar al zijn Moeders troost uit daalt.

(71)

O Weduw! denk niet dat wy zwijgen,
Als, in de stilte van den nacht,
Tot hem wiens heil uw ziel verwacht
Uw stille beden opwaart stijgen.
De Heer make al uw paden zacht!
De Heer doe u de beê verkrijgen,
Waarop het harte van zijn knecht
Met zielsgemeenschap Amen zegt.

D. J. J. 1848.

TWEEDE KNOP.

De boomen, die de hagelslag
Geteisterd heeft aan hoofd en leden,
Staan weêr zoo schoon men wenschen mag,
Ja, boven wenschen en gebeden.

Verborgen knoppen loerden slechts
Hun kans af, om voor 't licht te komen;
Daar heeft de hagel links en rechts
Aan elk zijn voorman weggenomen.

Nu staan ze in 't Eerst gelid geschaard,
En wat de spits heeft afgebeten,
Wat de eerste ontmoeting wierp ter aard
Is met een enkle nacht vergeten.

Mijn hart! wat dient er meer gezeid,
Wanneer de stormen om u fluiten?
't Verloorne geeft gelegenheid
Aan 't Nieuwe om uit te spruiten.

RUCKERT.

1854.

MAANDROOS.

Een beeld der Hoop, voor die haar ziet!
De knop belooft hem schoone dingen —
Maar 't floddrig bloemtjen brengt ze niet.

Doch wilt niet klagen, stervelingen!
Indien uw vreugd te zeer gelijkt
Op 't Roosjen, dat zoo vluchtig prijkt.
Voor hem, die wachten kan en hopen,
Gaan maandlijks nieuwe knoppen open.

RUCKERT.

1854.

HET LIED DES DOODEN.

Gy hebt my lang gekend ;
En komt my dus te aanschouwen.
Ach, eer gy 't denkt, is dit het end ;
De dood is niet te trouwen.
Ik leefde een jaar of wat ; niet meer ;
Nu lig ik op de lijkbaar neer,
De nacht der graven wacht op my —
Wie zal my volgen? Gy?

Lijkvolgers, Vriendenschaar!
Wilt over my niet weenen ;
Mijn ziel, al schreit gy by mijn baar,
Is reeds voor God verschenen.
Daar smaakt zy, om haars Heilands bloed,
Des hemels onverbitterd zoet —
Hoe zalig is die rust voor my ;
Wie zal my volgen? Gy?

(75)

Geliefdste Vriend! één beê:
Vergeet my niet te spoedig!
Ik droeg uw beeld ten hemel meê,
En wacht u daar blijmoedig.
Dáár is geen graf, geen rouw, geen smart,
Geen zondesmet bedroeft er 't hart,
Volkomen vreugde streelt er my —
Wie zal my volgen? Gy!

Heb dank, o Vrienden saam,
Die my naar 't graf geleidde!
Dat u 't geloof in Jezus naam
Een zachte dood bereide!
Bescherme u God by dag en nacht —
Mijn aardsche dagtaak is volbracht ;
Het stille graf sluit over my —
Wie zal my volgen? Gy.

Zie " Frankische Volkslieder " (Leipz. 1855).

N. G. J. D.

BEGRAFENIS.

W een, trouwe Liefde, ween
By 't scheiden van uw bloed!
Gevoelloos wezen als een steen
Bewijst geen vroom gemoed.

't Geloof blijft evenzeer
Den blik naar boven slaan:
De Christen daalt in 't graf slechts neêr
Om heerlijk op te staan.

o God, u looft ons hart,
U prijst het by dit graf,
Dat uw gena, by zoo veel smart,
Zoo schoon een Hoop ons gaf!

(77)

Het sterven is gewin,
Voor die op Jezus ziet;
Hy ziet den open hemel in,
En d' open grafkuil niet.

o Gy, die eeuwig leeft,
En eeuwig leven doet,
De troost, dien gy in 't sterven geeft,
Is onze gantsche moed!

Wy zaaien hier een zaad,
Verderflijk, zwak en teer;
Maar, by den jongsten dageraad,
Wekt gy het op in eer.

Dees prooi van 't vuig gewormt
Wordt, voor 't verbaasd heelal,
U tot een evenbeeld hervormd,
Dat u aanschouwen zal.

Vg. HILLER.

DE LEDIGE PLAATS.

AAN MEVR. —

*Maniere Mr. Everaerd
in Kruide n. Dykvelt, by haar overkomst op Meer en Borch,
(bedruyde) op de
Lijfplaats n.
Laar Eelgroot.)*

Niet hier! Maar in zijns Vaders huis,
Waar Jezus hem een plaats bereidde.
Kom, volgen we onder Diens geleide,
Ook onder 't opgelegde kruis!
Hy brengt ons allen vrolijk thuis.

Ja, Vrolijk! Schoon nog menig traan
Uw zoekende 'oogen zal ontvloeien,
En elken lieven plek besproeien,
Waar sporen van zijn voeten staan.
De Heer ziet al die droefheid aan.

Sla tot hem op het weenend oog!
Verheerlijk hem in 't schreiend harte!
Het voelt den zegen van de smarte,
Mits 't ook zijn Heiland voelen moog!
Eens Christens droefheid trekt omhoog.

29 April 1844.

AAN MIJNE ECHTGENOOTE,

Met een bloemstukken uit Spa medegebracht,
voorstellende WITTE ROZEN.

Bloemen uit Spa,
Van den rand der fonteinen,
Zachten en reinen,
Breng ik mijn Gâ.

Zoo zy ze ziet
Met iets teêrs in haar blikken,
Meerder verkwikken
Kan zy my niet.

Strooide maar steeds,
Op haar wegen en paden,
Bloemen en bladen
Nicolaas Beets.

Spa. 20 July 1842.

GEERTE.

Hy is zoo pas mijn raam voorby gevlogen,
Op 't kleine paard, zijn trots en al zijn vreugd;
Wat is hy schoon, hoe schitteren zijn oogen,
Hoe bloost zijn wang, hoe vrolijk is zijn jeugd.
Hoe klopt mijn hart, wanneer ik hem zie naderen!
Of heeft mijn borst den jongen niet gevoed?
Het is mijn melk, die bloed werd in zijn aderen;
Het is mijn melk, mijn eigen hartebloed.

Zijn moeder zegt: „Hou goede Geerte in waarde!”
Hy heeft my lief, en goedig is zijn hart.
Maar was hy ook 't ondankbaarst kind der aarde,
Ik zou hem nog beminnen in mijn smart.
'k Lag krank ter neêr; hy werd my toegezonden;
Zijn moeder heeft vrouw Geertes leed verzacht.
Wat was de gift, de balsem voor mijn wonden,
Wat was zy, by de vreugd dat hy ze bracht?

Mijn kindren zijn gering en laaggeboren,
Maar 'k heb er Een gezoogd uit edel bloed;
o Mocht hy eens met roem van zich doen hooren,
Wat zou het zijn voor Geertes oud gemoed!
Zou hy dan ook zijn arme Min vergeten,
Waar rang en roem hem 't hoogste pad ontsloot:
Wat nood! mag zy hem slechts gelukkig weten,
Mag maar haar oog hem volgen tot zijn dood.

1840.

BARTJEN.

Voor uw mooie oogen, Bartjen!
Had menig een ik weet niet wat,
Zijn gantschen schat
Gegeven, met zijn hartjen —
Maar gy versmaadde dat.

Waar gy uw oogjens wendde,
Daar werd een vonkjen uitgestrooid,
En 't hart ontdooid,
Dat nog geen liefde kende —
Maar gy begreep het nooit.

(83)

Nu zijn die vriendlijke oogen
Gesloten door een vroegen dood;
De rouw is groot;
Elk hoofd gaat neêrgebogen,
En ieders oog is rood.

Voorzaagt gy, 't lieve Barte?
En wildet ge, om een enkel jaar
Geen weeuwenaar
Met een gebroken harte
Doen weenen by uw baar?

W.S.H.

IN DE HERFST.

Hebt gy nog een lach,
Late Najaarsdag?
Hebt gy nog een lonkjen?
Wekt ge in mijn gemoed
Weer een glimmend vonkjen
Van den ouden gloed?

Brengt gy aan mijn hart
Weer die zoete smart,
Eens mijn welbehagen,
Als ik, jongeling,
In de Octoberdagen
Door de wouden ging?

(85)

Geurt my in de lucht,
Ruischt my, in 't gerucht
Van de dorre bladen,
Zweeft my, in het rag
Van de najaarsdraden,
Op dees koelen dag,

Stijgt my, uit het bosch,
In wiens bonten dosch,
Daalt my uit de hemelen,
Door wier bleek azuur,
Alle tinten wemelen,
In dit plechtig uur,

Spreekt my, 'k weet niet hoe,
Heel 't Verleden toe,
Zonder stem of woorden?
Hoor ik, in 't verschiet,
Nagalm der akkoorden
Van mijn eigen lied?

't Lied, de mijmering
Van den jongeling,
Die zijn weeke snaren
Stemde naar den toon
Van de vallende blâren
En 't stervende schoon?

Wien 't, „als de zon haar dwarsche stralen,
Op lindetop en beukenkruin,
Deed lichten over rood en bruin,
Een wellust was door 't bosch te dwalen,
En, in den koelen najaarswind,
Eens ruim en zuiver aâm te halen,
Die steeds den Herfsttijd heeft bemind?“ (1)

Hy mint hem nog. De Lente van zijn leven
Is nu voorby, met al haar geur en gloed.
De Zomer kwam, en heeft hem meer gegeven
Dan ooit zijn Lente had vermoed.

(1) Najaarsmijmering (*Gedichten* 1838).

O Welk een schat van frissche liefdeknoopen
En levensbloemen, rijk en bont,
Ontbloede er vrolijk, op zijn grond,
By uw licht, o mijn God, en uwe regendroppen!

Daar is geen vreugd voor 't menschlijk hart te smaken,
Geen 't menschlijk harte waarde vreugd,
Of, meerder dan de droom der jeugd,
Mocht zy Zijn hart gelukkig maken.

In liefde rijk, in zegen rijk, in hopen
Nog rijker, steunende op zijn God,
Roemt hy op aard zijn zalig lot,
En ziet den hemel open.

Geen weemoed meer; geen mijmrend zich onthalen
Op teugen van gemaakte ellend...
Wel heeft hy ook de smart gekend,
Maar als een bad, om 't weeke hart te stalen.

En zoo dat hart ook nu het Herfstgetijde
Nog lief heeft, en zijn ernstig schoon
Aan de oude luïte ook thands een toon
Ontlokt, die toon klinkt blijde:

Want wat des jonglings hart, in stille stonden
Van zoete mijmery,
Deed zuchten, is voorby,
En wat het zocht, gevonden.

En ziende hoe de dag der dorre bladeren
Zijn schoonheid heeft, zijn glimlach, en zijn licht /
Ziet hy, ook zelf een glimlach op 't gezicht,
Met iedre₃ Herfst, de₃ Herfst des Levens naderen.

1853.

BY HET OVERLIJDEN EENS LEERAARS.

God nam zijn Meester weg van hem,
Aan d'oever der Jordaän;
Wanhopig roept Elizaas stem:
Wat vangt nu Isrel aan?

Maar hy vergeet dat 's Heeren macht
Der zwakken lenden gordt,
En in wat maat Eliaas kracht
Op hem is uitgestort.

Hoe? Paulus endt zijn schoonen loop,
Apollos daalt in 't graf:
Is Jezus Kerk nu zonder hoop?
Sneed hy haar leven af?

Of leeft hy nog, die ceuwig leeft,
En al haar nooden kent?
Zy trooste zich met wat zy heeft
En wachte 't geen Hy zendt.

OLNEY HYMNS.

Book 11. 93.

1855

OPVOEDING.

Nooit kon ik de kunstgreep leeren
Om mijn kindren te dresseeren;
Daarom zijn zy opgegroeid
Als hun vader, onbesnoeid.
Maar, wanneer ik 't soms beproefde,
Heeft het toch dit nut gehad,
Dat het aan myzelf iets glad
Schaafde, dat de schaaf behoefde.
Iets; niet alles; daaglijks toch
Haakt het hier en elders nog.
Mooglijk, dat zich Alles gladde
Zoo ik meer tuchtmeesters hadde,
Naamlijk kindren op te voên...
Doch met zeven kan ik 't doen.

RÜCKERT.

NOG EEN WENK.

Zoo ge u goede menschen op wilt voeden,
Veins niet! Wie ge ook zijt, Wees wie gy zijt!
Waar de kinderen een rol vermoeden,
Zyt gy 't spel en al uw invloed kwijt.

Aan wiens blik de waarheid zich onttrekken
En de leugen zich verbergen moog:
't Godlijk en het kinder-oog
Zullen beide ontdekken.

De eerste deugd is Waarheid. Heb dan moed
Waar te wezen: gy zijt groot en goed.

Vg. PAULUS SILESIVS.

Heb dan moed,

*Meer. de Baan
te Reede te Breda,
geb. Sijed ont.*

GEEN ENGEL.

Gy zijt geen engel, maar een mensch,
Mensch, vol bekoorlijkheden;
Een engel heb ik nooit aanschouwd,
Een mensch, als daar ik u voor houd,
Maar zeldzaam op zien treden.

Gy zijt geen engel, maar een mensch,
Waar menschen roem op dragen;
Een mensch aantreklijk, geestig, goed,
Met helder hoofd en rijk gemoed,
En 't oog omhoog geslagen.

Gy zijt geen engel, maar een mensch,
Al hebt ge een engelharte;
Al hebt ge eens engels hulp en troost
Beschikbaar, waar een menschlijk kroost
Den doren voelt der smarte.

Gy zijt geen engel, maar een mensch;
o Neem geen englenwieken!
Maar wend uw voet vaak naar mijn deur
En laat mijn huis den nardusgeur
Van uwe liefde rieken.

H. B.

OPEN VENSTERS.

Het prachtig Buiten hief zijn dak,
Stilzwijgend uit de lindeboomen;
Het zonlicht deed langs top en tak
Zijn goud op 't ledig voorplein stroomen.

'k Stond even stil by 't open hek,
En sloeg weemoedig 't oog naar boven;
'k Zag van der kindren slaapvertrek
De vensters allen opgeschoven

Maar geen lief bakkesjen keek uit;
Geen aardig ventjen zag ik woelen;
Daar was beweging noch geluid;
Slechts leêge tafels, leêge stoelen.

Kardoes stond op den stoep van 't Huis,
En tuurde goedig door de ruiten,
En kwispelstaartte op 't minst gedruisch,
Maar wachtte vruchtloos zijn kornuiten.

Zy trippelden door 't Huis niet om;
Zy speelden op geen beukenpleintjens;
Noch zagen blijde aan de eendenkom,
Hoe de ouden zwommen naast hun kleintjens.

't Gevogelt sprong van tak tot tak;
Zijn wildzang klonk door al de boomen;
De stem der kindertjens ontbrak;
Zy wordt nog slechts gehoord, in droomen.

Ik trok den knaap wat dichtër by,
Die aan mijn zijde bloemtjens plukte;
Lang keek hy me aan; toen vroeg hy my:
„Waarom 'k zijn handtjen toch zoo drukte?“

LONGFELLOW.

1856.

VOLKSLIED.

Wy zijn kindren van ons land,
Vrije Batavieren!
Bloemen van den waterkant
Ons den hoed versieren.
't Water dreigt, maar krijgt ons niet,
Achter onze dijken,
En de verste zeeplas ziet
Onze vlaggen prijken.

Dankbaar dienen we onzen God,
Eeren onzen Koning;
Slechts op trouw aan 't hoogst gebod
Wachten wy belooning.
Helden zijn wy voor het recht,
Niet in 't oproer schreeuwen;
Aan de Oranjevaan gehecht,
Nederlandsche leeuwen.

1853.

HET ZEEMANSHUIS.

Bouw een huis voor Janmaat op!
Zet een anker in den top;
Laat, om hem te praaien,
Hollands vlag er waaien.

Bouw het sierlijk, bouw het sterk;
Ruim en deftig als een kerk,
Binnen knap en buiten,
En met groote ruiten.

Maar verlok hem door geen mooi;
Vang hem niet gelijk een prooi;
Laat hem in zijn vrinden
Ware vrinden vinden.

Janmaat is niet veel gewend:
Veëren laten zonder end,
Vijfentwintig jaren
Voor zijn slaapbaas varen.

Nieuwe slaapbaas, wie gy zijt!
Schrijf je niet met dubbel krijt.
Jan zal al zijn dagen
Van uw lof gewagen.

Sprei zijn kooi gelijk 't behoort,
Houd de kapers van zijn boord,
Geef geen liffelaffen,
Maar wat goeds te schaffen.

Hebt gy dan nog bovendien
Wat voor hem op t hart misschien.
Ik wed dat hy luistert,
Waar hem liefde kluistert.

1859.

EEN LIED OM BEVRIJDING.

Laat de ketens vallen!
Breekt, verbreekt het juk!
Vrijheid is voor allen
Noodig tot geluk.
Menschelijke harten,
Die dien schat besluit,
Brenge hem ook den zwarten,
Stelt niet langer uit.

Laat de ketens vallen!
Breekt, verbreekt het juk!
Vrijheid is voor allen
Noodig tot geluk.

Jezus is gekomen
Tot uw volk en huis;
Zegen doet Hy stroomen
Van zijn kribbe en kruis.

(100)

Allen wil Hy nooden
Stillen iedre pijn;
Laat zijn vredeboden
Vrijheidsboden zijn!

Laat de ketens vallen!
Breekt, verbreekt het juk!
Vrijheid is, voor allen
Noodig tot geluk.

Hoort, het lied der slaven
Ruischt van strand tot strand.
„Machtigen en braven
„In het vrije land!
„Laat ons weldra hooren
„'t Lied van de overzij:
„ „ Wy zijn vrij geboren,
„ „ En wy maken vrij!” „

Laat de ketens vallen!
Breekt, verbreekt het juk!
Vrijheid is voor allen
Noodig tot geluk.

Nov. 1853.

NOG EEN LIED OM BEVRIJDING.

MERKELIJK KORTER DAN HET VORIGE.

Och Neêrlands machtigen en braven!
Verbreekt ons juk.
Brengt, brengt uw arme neger-slaven
Toch eindlijk, eindlijk uit den druk.
Wy zijn wel zwarten,
Maar hebben harten,
Zoo goed als gy.
En zoo uw harten beter zijn,
Verlos ^u dan de onzen van de pijn;
Veel lijden wy.

VADERS VEDELDEUNTJEN BY DE WIEG.

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedeldie, fiedeldooi,
Daar was een kleine jongen,
Zijn moeder vond hem mooi.
Zijn oogjens blaauw en klaar, en
Zijn neusjen lief en fijn;
Zijn mondtjen, voor zijn jaren,
Zoo proper als 't kon zijn;
Zijn handtjens als satijn;
Zijn lijfjen, waar men kijkt of tuurt,
Zoo wel gevormd, zoo goed gevuld,
En 't hair, dat uit zijn mutsjes gluurt,
't Is net of 't al wat krult!

(103)

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedeldie, fiedeldooi,

Daar was een kleine jongen,

Zijn moeder vond hem mooi.

Zijn vader zei: Wijf, wees niet mal,

Uw uiltjen is geen valkjen:

Fiedeldo, fiedeldom, wat was 't geval?

De moeder hield van 't schalkjen!

De vader niet met al.

15 / 2
Klemandel
en de vaders.

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedeldiet, fiedeldoet,

Daar was een kleine jongen,

Zijn moeder vond hem zoet.

Hy was des nachts zoo rustig;

Hy kwam een keer drie vier, niet meer,

Dan zoog hy maar eens lustig

En daadlijk sliep hy weer.

Gezellig was hy zeer.

Soms lag hy, langer dan een uur,

Met open kijkers, zonder dorst:

Wat kon hy kraaien tegen 't vuur,

En hunkren om de borst!

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedeldiet, fiedeldoet,
Daar was een kleine jongen,
Zijn moeder vond hem zoet.
Zijn vader zei: Wijf, wees niet mal!
Het is een lastig kwantjen.
Fiedeldo, fiedeldom, wat was 't geval?
De moeder hield van Jantjen,
De vader niet met al.

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedelstok, fiedelstreek,
Daar was een kleine jongen,
Die op zijn vader leek.
Een aartjen naar zijn vaartjen,
Dat zat er stellig in;
Zijn hoofdjen, en zijn hairtjen,
Zijn neusjen en zijn kin,
't Leek alles meer of min.
Als moeder hem in de oogjens zag,
Werd haar gemoed zoo vol, zoo week,
Omdat hy, zei ze, met den dag
Meer op zijn vader leek.

Daar was een kleine jongen,
Fiedeldo, fiedeldom, fiedelstok, fiedelstreek,
Daar was een kleine jongen;
Die op zijn vader leek.
Maar vader zei: Wijf, wees niet mal!
Het is een leelijk aapjen!
Fiedeldo, fiedeldom, wat was 't geval?
De moeder hield van 't knaapjen,
De vader niet met al.

1853.

Aurora 1854.

BETJEN.

N^eem my niet kwalijk, lieve Bet!
Dat 'k u eens ernstig onderhoude
En vlak de waarheid zegge, net
Als ik 't mijn eigen dochter zoude.

In de eerste plaats, mijn lieve kind!
Gy moet zoo dol oprecht niet wezen.
Wat gy gevoelt, bedoelt, bevindt,
Is daadlijk in uw oog te lezen.

Ei, waarom veinst gy nooit eens wat?
Bescheiden zijn is ongenoegzaam,
Het veinzen — zondig dunkt u dat...
Maar, Betjen! ieder acht het voegzaam.

(107)

Die 't recht verstaat, met mond en kaak,
Dien acht men overal verstandig:
Hy heeft gemak, die groote zaak!
Een flapuit is verbaasd onhandig.

Dus, meisjes! 'k smEEK u als een gunst,
Leer met bevalligheid wat liegen.
En zoekt gy 't toppunt van de kunst,
Leer bovenal uzelv' bedriegen.

Ten tweede: Gy schijnt zeer gezind
Uw tijd voor kennis uit te geven;
Gy wilt wat weten. Lieve kind,
Zy weet genoeg, die weet te leven.

Het praten, zeker, hoort daarby,
Het aardig over alles praten;
Maar die veel weet, spreekt minder vrij,
Of ziet zich als een wijsneus haten.

Gy leest fransch, duitsch: dat 's naar mijn wil;
Vooral toch engelsch, moet ik hopen!
„Ook hollandsch“... Schepsel! houd u stil!
Gy zoudt het met uw eer bekoopen.

Maar wáárom leest gy? Dat 's de zaak,
Waar 't al op aan komt; om te lezen?
„Neen, tot mijn stichting, nut, vermaak „...
Ik dacht wel dat het mis zou wezen.

De Bijbel is uw liefste boek,
Hetgeen ik voor als nog niet lake;
Zoo slechts het daaglijksch onderzoek
Der Schrift u tot geen dweepster make.

Gy gaat getrouw ter kerk. Zeer goed!
Maar waarom, tegens aller wenschen,
Zet ge op de bals geen enklen voet?
Men ziet ook daar zijn evenmensen.

En ook laat ge u geen lidmaatschap
Van comiteetjens wel gevallen:
Mijn lieve, nu nog mooier grap!
Die niet naar 't bal gaan doen dat allen.

Hoor kind! uw keus moet duidlijk zijn:
Verlicht godsdienstig, zoo als wy zijn;
Of wel, ten eenenmale fijn;
Maar daar moet dan wat extra's by zijn.

In zang en toonkunst neemt gy les,
En schijnt in beiden wel te slagen,
Maar zijt verschriklijk ouderwetsch
In 't plaatsen van uw welbehagen.

Gy hebt, naar 't schijnt, noch oor noch hart
Voor schitterende meesterstukken,
Die drok en dol zijn en verward,
Maar die men aanhoort met verrukken.

Beethoven, Mozart, Haendel, Bach,
Ziedaar de luf, die gy blijft roemen;
Maar dat is, als ik 't zeggen mag,
De sterren prijzen en de bloemen.

Soms zien wy u, by avondstond
Voor 't open venster néergezeten,
Een zachten glimlach om den mond,
Het wareldsche gewoel vergeten.

En somtijds weer, voor dag en daauw,
Tot stichting zeker van de boeren,
Mooi bloot^v gesteld aan de ochtendkou,
Uw duiven en uw kippen voeren.

Of, op een ongelegen tijd,
In eenzaamheid door 't hakhout dolen,
Waar gy uw kostlijke aandacht wijdt
Aan bloeiend onkruid en violen.

Beken het maar! Is 't waar of niet,
Dat vaak, als alles reeds ter rust is,
Het staren in het bruin verschiet
Der breede lanen nog uw lust is,

En 't opzien naar het stil gewelf,
Waar, langs de maan, de wolkjens drijven,
U dikwijls noopt ondanks u zelf
Nog uren op 't balcon te blijven?

Verneemt uw hart dan niet een stem,
Door 't zinlijk oor niet op te vangen,
Die duidelijk tot u spreekt van Hem,
Wien de engelen eeren met gezangen;

Wien gy gedenkt met diep ontzag,
En dankt met innig zielsverrukken,
Omdat het u gebeuren mag
Den dorpel van zijn Huis te drukken? " !"

*"Dan, zegt gy, 'heerh
u hart"*

Zoo zijt gy beurtlings, beste meid!
Wat ernstig of wat kinderachtig,
Het eerste is overdrevenheid,
En 't andre, schaap! verveelt ons krachtig.

De wareld is zoo als zy is;
Men moet wat nemen en wat geven,
En, zonder erg of ergernis,
Zoo leven als men Haar ziet leven.

De kronkelbeek, die kalm en zacht
Haar weg zoekt met bescheiden bruischen,
Wat is zy by de fraaie gracht,
Op peil gehouden door haar sluizen?

Het bijtjen, hoe tevreden 't zij
In zijn eenvoudig, stil bedrijfjen,
Haalt immers niet in waarde by
Een wesp met ingeregen lijfjen?

Maar gy vergaapt u aan den schijn,
En leeft by veel te hooge zaken,
Die mooi en goed en kostlijk zijn,
Maar al te slechte reekning maken.

(112)

Men kent van 't woud in 't woud

Ik hoorde soms, in 't diepst van 't woud,

Men mist
Een vogel zingen, luide en blijde;

Ik vond, verscholen onder 't hout,

Een geurig bloemtjen, zacht als zijde;

Men ziet

Ik zag een bron, vol, klaar, en frisch,

Ontspringen op een eenzaam plekjen:

En zie daarin uw beeltenis....

Maar wie zijn schuld is 't, zedig bekjen?

Is dat niet jaarmoos,

Vg. JUSTE OLIVIER, *Clairette.*

1856.

LIEDERKRANSJEN

VOOR

DE JARIGE MOEDER.

De Ma 1854.

I.

Gy zaagt u gaarne heden
Nog eens een liedtjen togedacht,
Maar hebt, om wijze reden,
Het maar niet al te vast verwacht:
Nu kom ik er met Acht.

Hier zijn er Acht, mijn waarde!
Meer dan gy ooit of ooit voorheen
Op uw verjaarseest gaarde:
Acht van u Mau-alleen.
En dit is Een.

U gelden de andre Zeven;
Daar Moeders immers gantsch en gaar
In hare kindren leven.
Is 't by een enkle twijfelbaar,
Van u is 't dubbel waar.

O Moeder, die wy loven
En lieven tederlijk,
U zegne God hierboven
Met liefdebljk op blijk!
Hy is zoo rijk.

II.

ONZE OUDSTE.

Marten is ons oudste kind:

Wat zal van Marten groeien?

Een man van geld of van bewind,

Veel koeien en veel moeien?

Een man van tabbert, zwaard, of pen?

Een man, gelijk ik zelve ben?

Een rijmelaar of preêker?

't Is alles gantsch onzeker.

Maar schoon dit onzeker zij

En lang onzeker blijve:

Dit, oudste Jongen! hopen wy

Dat vast sta en bekljive:

Dat ge edel, eerlijk, vroed en vroom,

Een Man wordt, zonder blaam of schroom

In woord en daad waarachtig,

En aan zijn God gedachtig.

*Martinus Nicolaas
geb. 1 Juny 1841.*

*Dink geb.
17 Dec 1842.*

III.

ONZE KREUPELE.

Het hielp niet of wy wreven
Met handen warm en zacht,
Of borstelden met kracht,
En 't bloed naar buiten dreven.

Het hielp niet of wy baadden,
In water zout of zoet,
In mout, in smout, in bloed,
Naar dat ons de artsen raadden.

Het hielp niet of wy streken
Met de uitgezochte keest,
Met vluchtig zout of geest,
Of lichtzalf deden leken.

Het hielp niet of wy schokten
En pijnigden met kracht,
Die we uit gepaarde macht
Van zink en koper lokten.

(119)

Het hielp niet of wy smeekten
Tot God den Heer omhoog,
Of daaglijks uit ons oog
Veel heete tranen leekten.

Het helpt niet of wy zuchten,
Daar 't oog uw krukjens ziet
Of, starende in 't verschiet,
Veel droevigs voor u duchten.

Ach, schoon wy handen wroongen,
En schreiden dag en nacht,
't Verlamde kreeg geen kracht!
Gy blijft een kreuple jongen.

Maar, schoon wy 't graag verbaden,
Zoo 't zich verbidden liet,
Dit blijvende verdriet
Kan niet aan alles schaden.

Gy hebt van God ontvangen
Gezondheid, moed, en kracht,
Een oog dat vrolijk lacht,
En rozen op de wangen.

Wil 't met den voet niet lukken,
De geest is vlug en goed:
By velen zweeft de voet,
Maar gaat het hoofd op krukken.

En waar 't gebrek u hinder',
Verloochning koste of smart,
't Maakt in uw ouders hart
De liefde vast niet minder.

En God verbond zijn zegen,
Dat onwaardeerbaar goed,
Niet aan een rechten Voet,
Maar aan de rechte Wegen.

Een kreuple voet kan brengen
Op 't smalle Levenspad,
Kan voeren tot de Hemelstad...
Dat moge God gehengen.

IV.

DE OUDSTE MEISJENS.

Maria Elizabeth

8 Oct. 1844

Als ik Marië en Koojsen zie,
Gaan mijn gedachten zweven
In dagen van een toekomst, die
Ik zeer graag zou beleven.

Jacoba Elizabeth

21 Sept. 1846.

My dunkt een Vader is zoo rijk,
Wiens dochtren, haast volwassen,
Als rozeknoppen staan te prijck,
En op zijn wenken passen.

Die in haar frisch en blij gelaat
Zijn huisvrouw ziet verjongen,
En duizend trekkens gade slaat,
Eens door zijn luit bezongen.

Die door haar geest en vrolijkheid
Zijn zorgen voelt verpoozen,
En door haar hand zijn weg bespreid
Met allerhande rozen.

Die in haar hart, zoo zacht en stil,
Een Godsvrucht op ziet bloeien,
Die naar de Moeder aarden wil,
En in haar schaduw groeien.

Mijn kindren! maakt die droomen waar,
Lief leven van mijn leven!
En moog mijn oudste dochterpaar
Het tweede een voorbeeld geven.

V.

ONZE AFWEZIGE.

Nicolaas.

geb 23 Aug. 1848

overl. 29 Mei 1850.

Vroegtijdig zijt gy heen gegaan;
Vroegtijdig hebt gy 't goed daarboven.
Wy blijven, koste 't menig traan,
De hand die gaf, in 't nemen loven:
Wat liefde doet is ~~wel~~gedaan.

//

En thands, lief Zoontjen! roept ons 't lot
Ook van dien dierbren plek te scheiden,
Waar wy uw dierbaar overschot
Een plaatsjen onder de aard bereiden:
Ook dit kost; maar ook dit wil God.

*Johanna Jacoba
(Jeannette) geb
7 Oct 1850.*

VI.

NETJEN.

Naar wie hebt gy dat lief gelaat,
Zoo zuiver omgetrokken?
Dat oogjen dat zoo helder staat?
Naar wie die gouden lokken?

Naar wie dat oog, zoo blaauw en zacht,
Het stugste hart veroverend?
Dat mondtjen, dat zoo vriendlijk lacht,
Dat stemmetjen zoo tooverend?

Naar wie? Wy weten 't niet. *Van* wien?
Och, mocht gy 't altijd weten;
En, door op Hem die 't gaf te zien
Uw lief gezicht vergeten.

VII.

AGNES.

*Jeannette Agnes.
geb. 2 Oct. 1852.*

Ik had in mijn gedachten
U reeds vaarwel gezeid,
U reeds in 't grafjen neêrgeleid,
Waar wy u broertjen brachten, *ww*
Met groote treurigheid.

Maar God heeft ons gegeven
Dat gy behouden werdt;
Een groote vreugd voor groote smart;
U als op nieuw het leven,
Ons een erkentlijk hart.

Tot ons geluk gespaarde!
Reeds had ge, in 's Hemels licht,
Een engel kunnen zijn, lief wicht!
Wees 't nu nog wat op Aarde,
En sluit Ons de oogen dicht.

*Cornelis
geb 24 M^t 1854.*

VIII.

CORNELIS.

Zeven en een is acht!
Ze zeggen dat het wat veel is;
Maar wy hebben, lieve Cornelis!
Met blijdschap u verwacht.

Zonen hadden wy drij;
Eentjen by God, twee beneden:
Wy zijn uitermate te vreden
Met nog een Zoontjen er by.

Dochters hadden wy vier;
Waart gy als de vijfde gekomen,
Wy hadden 't niet kwalijk genomen,
Maar geroepen: Welkom hier!

(127)

Zeven en een is acht.
Of de achtste de laatste zal wezen
In wolken of sterren te lezen
Gaet boven mijn wensch en macht.

Gy zelf, mijn kleine man!
Al ligt er u veel aan gelegen,
Gy zuigt en zingt maar terdegen,
En weet voorts nergens van.

Er is Een die 't weten moet.
Doe Hy naar zijn welbehagen!
Wy zullen er niet naar vragen.
Zoo als hy het maakt is het goed.

*Heemstede,
20 Mei 1854.*

DE VLINDER.

De zon is heet, de lucht is laauw,
De hemel blaauw,
De parelende morgendaauw
Hangt glinstrende aan de knoppen;
Van bloem- tot bloembed zweef ik rond,
Zie roos en lelie, blank en bont,
De schoonste kus ik voor den mond,
En zuig er amberdruppen.

Eens kroop ik vaakrig, moê en mat
Van blad tot blad,
Der spijs niet, maar des levens zat,
Een walg in eigen oogen;
'k Slaap in, ontwaak, verbreek mijn web,
Voel dat ik vrolijk adem schep,
Voel dat ik twee paar vleuglen heb,
En klapwiek naar den hoogen.

Vg. KARL ENSLIN.

JAN JANSZEN.

Eer brengt een arme Vader met vreugd zes kindren groot,
Dan dat zes rijke kinderen
hem koestren in den nood.

Jan Janszen had gehamerd, gezaagd, geboord, geschaafd,
By dag en nacht gezorgd, gezweet,
geploegd, gezwoegd, geslaafd;

Zijn wijfjen wist van sparen en zuinig overleg;
Zoo brachten zy zes kindren groot,
en legden nog wat weg.

De zonen kregen vrouwen, de dochtren kregen mans;
Geen vader was gelukkiger
of rijker dan Jan Jansz.

Jan Janszens hair werd grijzer, maar dit was niet met al,
Maar hy verloor zijn brave vrouw
dat was een treurgeval;

Maar hy verloor zijn wijfjen, dat was een bitter kruis;
Daar zat hy oud en eenzaam neer
in 't uitgestorven huis.

Daar zat hy, oud en eenzaam, te suffen by den haard;
En menig, menig dikke traan
rolde in zijn grijzen baard.

Daar zat hy, oud en eenzaam, en sloeg zich voor den kop:
„Och, dat hy maar wat jonger waar,
hy nam het werk weer op!”

Hy zat zoo lang te peinzen in doffe mymery;
Zoo mager werd hy als een hout,
en zag den dood naby.

Zijn kindren kwamen dikwijls en aten aan zijn disch;
Maar dubbel woog hem de eenzaamheid
na korte lafenis.

„Kom,” sprak hy, „k heb drie zonen, en elk zijn huisgezin;
„Kom, ik verkoop mijn have en goed,
en woon by d' oudsten in.”

Jan Jansz verkocht zijn boeltjen, en deelde 't met zijn kroost.
„Vriend!” sprak hy tot zijn oudsten zoon,
„ik zoek by u mijn troost.”

't Ging goed in de eerste weken; wat minder, op den duur;
En eer het jaar verstreken was,
kwam menig moeilijk uur.

En op een vroegen morgen, riep zoonlief vrolijk uit:
„Heeft vader niets gehoord van nacht?
Ik kreeg een jonge spruit.”

En eer nog de avond daalde, sprak hy zijn vader aan:
„Hoor vader, waar uw armstoel stond,
moet nu het wiegjen staan ”

Wy wonen wat bekrompen, en in een klein bestek:
Gy moest by broeder Gerrit gaan,
die heeft een groot vertrek.”

Jan Janszen zuchtte in stilte; Jan Janszen zei: „Heel goed!“
Dies trok hy naar den tweeden zoon,
en schepte nieuwen moed.

't Ging best in de eerste dagen, in de eerste maand misschien;
Maar eer 't een half jaar verder was,
had vader 't al gezien!

En op een kouden avond, daar hoorde de oude man:
„Gy stookt den kachel veel te heet;
ik krijg er hoofdpijn van.

Maar warmte hebt gy noodig; welnu, ik weet goed raad;
Uw derde zoon is bakker, best
dat gy daar wonen gaat „

Jan Janszen zuchtte in stilte; Jan Janszen zei: „Heel goed!“
Dus trok hy naar zijn derden zoon,
maar met een droef gemoed.

't Ging heerlijk de eerste dagen; 't ging goed een week of wat;
Maar eer 't drie maanden verder was,
was hem de bakker zat.

En op een schoonen morgen, sprak hy zijn huisvrouw aan,
Daar vader in den leunstoel zat,
zoodat hy 't kon verstaan:

„Een bakkers huis, lief wijfjen! is net een duiventil;
Een ieder loopt er in en uit
en vader houdt van stil;

Ik wil den man niet jagen, maar beter leek hem wis
Het stille huis van Leentjenzus,
dat op den stadsmuur is.“

Jan Janszen zuchtte in stilte; maar dacht: „Het is wel waar, *maar dacht hy: 't is*
Een dochter hangt veel teerder aan,
veel beter ben ik daar.“

't Ging best in de eerste dagen; 't ging goed nog menig week;
Maar ook het dochterhart liet los,
eer 't eerste jaar verstreek.

En in 't begin van 't tweede, daar kwam de schoonzoon aan,
En zei: „Hoe graag ik vader hield,
't is niet om uit te staan!“

„Mijn vrouw sterft duizend dooden, als zy haar vaders stap,
By uitgang of by thuiskomst hoort
op dezen steilen trap.

Zy zegt wel duizend malen: de man zou denken dat
Hy ons te veel was; ver van daar;
maar anders, weet ge wat?

Hy moest by Betjen wonen; die is nog wel jaloersch
Dat vader ons gekozen heeft;
daar woont hy gelijkvloers.

Jan Janszen dacht: „Mijn Leentjen, die meent het zeker goed
„En Betjen is jaloersch! Kom aan,
dat geeft een burger moed.“

't Ging extra, de eerste dagen; 't ging goed een lange ntijd;
Toen ging ook Betjens teder hart
zijn eerste warmte kwijt.

„Och vader, lieve vader! dat booze rheumatiek!
Ik vrees het aan mijn huisjen ligt,
gy zijt hier altijd ziek.

Wou Grietjens man u hebben, dat was zoo mooi als 't kon!
Haar huisjen, dat by 't kerkhof staat,
heeft altoos lucht en zon.“

Jan Janszen dacht: „Mijn Betjen heeft gants geen ongelijk.“
Dus nam hy met een hoopvol hart
by Grietjens man den wijk.

Hy was in 't kurkdroog huisjen geheel op zijn gemak.
Doodgraver was zijn Grietjens man,
dat was geen vrolijk vak.

't Ging goed in de eerste dagen; maar, na een week of wat;
„Grootvader!“ zei het jongste kind,
daar 't op zijn kniën zat:

Weet gy wat Leenmoei zeide, toen zy by Moeder was?
Dat u geen kamer beter leek
dan onder 't groene gras;

Een kamer, zoo als Vader er daaglijks maakt en sluit...
„Kind!“ riep Jan Janszen, zuchtte diep,
en — blies den adem uit.

Straks maakt de man van Grietjen zijn kamertjen gereed.

Nu komen al de kindren op,

in 't effen zwarte kleed.

Jan Janszen wordt begraven met plechtig rouwmisbaar;

En op zijn grafsteen staat: **HIER RUST...**

En dat is dan ook waar.

Eer brengt een arme vader, met vreugd, zes kindren groot,

Dan dat zes rijke kinderen

hem koestren in zijn nood.

1856.

*Un Padre para cien Hijos,
Y no cien Hijos para un Padre*

*Een Vader doet voor honderd Zonen
Dat honderd Zonen ten alleen niet komen*

Stuygers Spaansche Wyshout
1267.

AAN JONKVROUW S. V. S.

Sophia Beronese von Schmidt.

Het wordt weêr groen in Haarlems Hout,

De blijde vogels zingen,

De bloemtjens komen duizendvoud

Door mosch en graskleed dringen.

De nachtegaal is weergekeerd,

Om oor en hart te kluisteren;

Hy heeft den toon nog niet verleerd,

Noch wy 't bewondrend luisteren.

Maar ik, ik sta voor goed gereed

Dit oord vaarwel te heeten,

Dat is, te doen wat gy eens deedt,

En velen heeft gespeten.

Naar d' IJssel volgdet ge op haar pad
Uw Moeder, trouw en teder,
En ik sla straks ter Bisschopsstad,
Mijn tent gehoorzaam neder.

*Het Buitenkamp
van een
Vrienden
Pierfon.*

Toch laat mijn hart de hoop niet los
U soms hier weer te vinden;
Wy hebben op den zoom van 't bosch
Een huis vol goede vrienden.

Maar de allertrouwste en beste vriend,
Die u en my geleid heeft,
Maakt dat ik eens u zeker vind
In 't huis dat hy bereid heeft.

Hoe lieflijk zal die woning zijn,
Hoe schoon en wel gelegen!
Rondom een eeuwge zonschijn,
Van binnen louter zegen.

Daar zal 't verwonderd oog altoos
Meer goeds en schoons ontdekken.
Daar ruischt het loflied eindeloos;
En niemand mag vertrekken.

Heemstede, Mei 1854.

DE STICHTSCHE ZWERFSTER.

EEN LIEDTJEN GEZONGEN TER BRUILOFTSTAFEL
VAN EENE SCHOONZUSTER.

*Jonkvrouw Jeannette Agnes de Poort,
getrouwd met Petrus Lucius Wentholke.
Burgemeester te Heerde,
Heerde 19. July 1854.*

De omstandigheden waaronder het volgende liedtjen verbeeldt afgeluis-
terd te zijn, waren de volgende:

Toen ik in 1854 mijn geliefd Heemstede met de stad Utrecht ging ver-
wisselen, kon ik aldaar voor de eerste twee maanden van mijn verblijf
nog geen huis vinden, maar werd met mijne vrouw en de drie jongste
kinderen by hartelijke vrienden geherbergd. Van het overige viertal wa-
ren wy gescheiden. Mijn oudste zonen bleven, onder opzicht van hunnen
onderwijzer, op de Heemsteedsche pastory, van de liefde mijner vorige
gemeente omringd. Twee dochtertjens genoten achterevolgens te Zeyst, te
Driebergen, en te Ede, op buitengoederen van nabestaanden en vrienden
eene ontfangst, waarvoor mijn hart hun dankbaar blijft.

DE STICHTSCHE ZWERFSTER.

Ik hoorde een liedtjen in het Sticht,
't Werd door een hupsche vrouw gezongen;
Zy hield op d' arm een zuigend wicht,
Een dikken vetten jongen.

Twee meisjens speelden aan haar schoot,
En luisterden naar haar mamaatjen:
't Een leek een roosjen rozenrood,
Het andere een agaaten.

Ook was de roos op moeders wang
Bylang nog niet van kleur verschoten,
Al kwam er onder haar gezang,
Een traantjen langs gevloten.

„Ach kindren!“ zong zy: welk een smart!
 „Wie had het immer durven droomen?
 „Uw vader heeft een steenen hart,
 „Zijn wreedheid is volkomen.

„Hy heeft my uit dat lieflijk oord,
 „Waarin wy woonden, sints wy trouwden,
 „Zoo vreedzaam en zoo ongestoord,
 „Alsof we er sterven zouden;

„Hy heeft my uit dat dierbaar huis,
 „Waar ik hem al zijn kindren baarde,
 „Verraderlijk ontvoerd, o kruis!
 „En 'k zwerf en dool op aarde.

„Ik zwerf in dit my vreemd gewest,
 „'k Dool in dees vreemde stad wanhopend,
 „Daar my geen andre toevlucht rest
 „Dan vreemde liefde me opent.

„Nog ware 't my een zoete troost,
 „Indien ik by dit ommezweven,
 „Omringd mocht zijn van al mijn kroost,
 „Dat leven van mijn leven.

„Maar ach, niet meer dan deze drie
 „Liet de onverbiddre kinderroover “
 (Zy trok ze dichter by haar knie)
 „My in mijn droefheid over.

„Mijn oudste twee, mijn zoons, mijn trots,
 „Laat hy in 't ledig huis verkwijnen;
 „Zy zwerven om langs Meer en Bosch ¹
 „Om lafenis en spijzen.

„Uw zusjens, foei! de wreedaart joeg
 „Ze 't pad maar op met leêge handen;
 „Zy waren nimmer ver genoeg,
 „Tot ze op de hei belandden.

„Dat had hy Koosjen niet voorspeld,
 „Toen ze één jaar oud reeds weggedwaald was,
 „En hy my zoo lang heeft gekweld
 „Tot 't schaap weer thuis gehaald was.

„Daar was ze! Och arme! welk een vloed
 „Van woorden, rijmen, tranen, kussen!
 „Alsof hy ze in zijn diepst gemoed
 „Beminde... En ondertusschen! ²

*Eenft op Droomland
 A. de Berger, by de
 v. v. de Ogen v.
 Deans op de Roken
 te de Leijde by over
 Acof v. Heugt
 Eendelyk op Buitengood
 Loig te Ede by
 Men. & Fred. Waller.*

¹ Naam van een zeer bevriend Buitengood. ² Zie Korenbloemen, bl. 92 enz.

*Verkeerde de een Meerand
 Droomland te Fred. v. J. J. J. J.*

„Neen, kindren! neen, hy mint u niet;
„Hy kan uw byzijn niet verdragen;
„Het eenigst dat hem vreugde biedt,
„Is u en my te plagen.

„Wat let hem, zuigling! die uw dorst
„Moet lesschen met vergalde togen,
„Dat hy u afrukt van mijn borst,
„En wegvoert uit mijn oogen?

„U wegvoert, ach! wie weet waarheen?
„Ten prooi aan duizend ongelukken,
„Om, voor de moederlijke speen,
„Een koude flesch te drukken...”

Hier zweeg zy stil en wischte een traan.
Zag strak en somber voor zich henen,
En toen de kleine agaatroos aan:
Dit deed op nieuw haar weenen.

„Ja vloeï vrij, zilte traanstroom, vloeï!
„Daar ik dit wichtjen kom te aanschouwen:
„Gaat niet haar lieve Petemoei,
„Mijn liefste zuster, trouwen?

„Men knoopt haar groene palm; men breit
„Een aardig kransjen voor haar vlechten;
„Maar d' oudste zuster is 't ontzeid
„Het op haar kruin te hechten.

„Voor my geen bruid, geen bruiloft, neen!
„Geen plaatsjen in de blijde reien;
„Mijn heer en meester gaat er heen,
„Maar ik mag zitten schreien!

„Zoo hy zich maar belasten wou
„Der lieve bruid mijn groet te brengen,
„En van wat ik haar zeggen zou
„In 't zijne een woord te mengen!

„Ik heb haar steeds zoo lief gehad
„En voel die liefde sterk vermeêren,
„Hoe meer ik, op mijn levenspad,
„Haar byzijn moet ontberen.

„Haar vreugde was mijn eigen vreugd,
„Haar smart altijd mijn eigen smarte;
„Hoe juichte ik in de stille deugd
„Van dat gelouterd harte!

„Hoe juichte ik in dat zacht geduld,
↳ Dat onbezweken Godsvertrouwen!
↳ Thands wordt haar liefste wensch vervuld:
↳ Och, mocht mijn oog 't aanschouwen!

„Mocht ik maar eens dat blijd gezicht
↳ Zien aan des bruïgoms zijde pralen,
↳ En blinken van dat lieflijk licht,
↳ Dat bruiden pleegt te omstralen!

„Zoo 'k slechts tot een, een enklen zoen
↳ Haar eens recht zusterlijk omarmde ...
↳ Mijn heer gemaal zal 't nu wel doen,
↳ Maar kan hy 't met die warmte?

„Och lieve zuster, lieve bruid,
↳ Och lieve dochter van uw moeder!
↳ Mijn hart en ziel roept voor u uit
↳ Tot uwen Heer en Hoeder.

„Hy was met u; hy zij met u!
↳ Hy leide u op gebaande wegen!
↳ En is de weg ook somtijds ruw,
↳ Ook daarin zij een zegen.

„Ik weet, uw echtvriend mint u teêr;
↳ Zijn trouwe min dultt geen verdenken:
↳ En liever nog heeft u die Heer,
↳ Wien gy, als hy, uw hart mocht schenken.”

Het vrouwtjen zweeg. Zy zag omhoog.
My dunkt dat ik haar moed zag grijpen.
Hoe schielijk wist zy uit haar oog
Het traantjen weg te knijpen.

Hoe zoet een lachjen zag ik toen
Om die bedrukte lipjens zweven!
Elk van haar drietal kreeg een zoen,
Maar 't petekind wel zeven.

JULY 1854.

DE WAARHEID LIGT IN 'T MIDDEN.

De waarheid ligt in 't midden:
Mijn vrienden, is dat waar,
Dan ligt zy heden elders
Dan heden over een jaar.

De waarheid ligt in 't midden:
Als ik 't gelooven zal,
Dan ligt de waarheid nergens.
Of ligt ze misschien overal?

De waarheid ligt in 't midden...

„Och sukkel! zwijg toch stil!
De waarheid ligt in 't midden
Wil zeggen: Ze ligt waar ik wil.“

NIEUWE WONING.

Boekplaat N° 597.

Hier woon ik. Zult gy met my wonen,
Mijn God en Heer, mijn kracht en troost?
Hier woon ik nu met gade en kroost?
Vier dochters en drie zonen.

Uwe liefdezorg heeft my beschoren
Dit goede, ruime, stille huis,
Waar 'k, in de stad, het stadsgedruisch
Kan, maar niet hoef te hooren.

Uw goedheid gunt, na dertien jaren
Zoo vreedzaam doorgebracht op 't land,
Ook hier mijn oog naar elken kant
In 't zachte groen te staren.

Heb dank, o God! mijn wenschen bleven

U niet verborgen/schoon gesmoord.

Een stille wensch wordt ook verhoord.

Wat zijt gy mild in 't geven!

Wil met uw vleuglen nu ook dekken

De tente, waar uw hand ons bracht,

En laat uw liefdrijke oppermacht

Ons vol vertrouwen wekken!

Weer ziekte en ramp van onzen drempel;

En, komt zy, heilig ook de smart;

Zij onze woning, zij ons hart

U daaglijks meer tot tempel.

Utrecht.

4. Aug. 1854.

MIJN HOF.

(LIEDTJEN.)

Midden in de stad heb ik een hof.

Een hof met schoone bloemen;

Die bloemen lief heeft vindt er stof

Tot kijken, ruiken, roemen:

Bloemen zoo kleurig,

Bloemen zoo geurig,

Fijn en grof.

God laat ze groeien,

Blad voor blad, knop voor knop,

En schrijft, als ze bloeien

Zijn naam er op.

Midden in mijn huis, heb ik een hof,
Een hof met schoone rozen;
Die rozen lief heeft vindt er stof
Tot kussen en tot kozen.
Rozen zoo kleurig,
Rozen zoo geurig,
Fijn en grof.
God doe ze samen
Opwassen zonder smart,
En schrijve al zijn namen
Diep in haar hart.

1854.

NOG TE JONG.

Een aardig meisje zong. Met uitgeteerde wang,
Lag, in het naast vertrek, de moeder op haar sponde,
En sloeg ter dood benaauwd een hollen blik in 't ronde.
Wy zaten by dat bed, en hoorden dat gezang.

Het kind was vijf jaar oud. Het zong zoo lief. Wy moesten
Wel luistren, dat de kranke 't zag.
Het meisje zong den gantschen dag;
Zy lag den gantschen nacht te hoesten.

Sints gistren dekt het graf haar lief en schoon gelaat.
Het meisje zingt reeds weêr. En waarom zou het zwijgen?
De droefheid is een vrucht, die God niet groeien laat
Aan nog te teedre twijgen.

VICTOR HUGO.

1855.

SCHERTS.

Ongevoelig, ruw, koelbloedig
Mag de scherts niet zijn;
Vrolijk, vriendlijk, en goedmoedig,
En niet scherp, maar fijn.
't Lachjen, dat zy op doet rijzen,
Zy noch wreed noch wrang;
Glimlachje' op de lip des wijzen,
Kuiltje' in poezle maagdenwang.

1857

GALM EN NAGALM.

Uit een ver verschiet,
Uit een ver verschiet,
Klinkt my een toon:
't Is een vrolijk lied,
't Is een vrolijk lied,
Vrolijk en schoon.

't Is het lied der vreugd,
't Is het lied der vreugd,
(Ken ik 't niet wel?)
Van mijn eerste jeugd,
Van mijn eerste jeugd:
Lachjens en spel.

't Komt wat naderby,
 't komt wat naderby;
Hoor hoe het zwelt!
Is dit melody,
 Is dit melody
Of woest geweld?

Hoe luidruchtig dreunt,
 Hoe luidruchtig dreunt
Wanklank op klank;
Maar daar tusschen deunt,
 Maar daar tusschen deunt
Zuiver gezang.

By het lied der min,
 By het lied der min,
Smeltend en zacht,
Mengt zich weemoed in,
 Mengt zich weemoed in;
't Gloeit en versmacht.

Ook die toon verstomt,
 Ook die toon verstomt.
Lief blijft hy my.
Maar een andre komt,
 Maar een andre komt
Op aan mijn zij'.

In mijn vrolijk huis,
 In mijn vrolijk huis,
Aan zegen rijk,
Rijst een luid gedruisch,
 Rijst een luid gedruisch:
Kindermuzijk.

Met een zachten klem,
 Met een zachten klem
Dringen verward
Kinderstem by stem,
 Kinderstem by stem
Door tot mijn hart.

Hoor de moeder spreekt,
Hoor de moeder spreekt!
Is dit geen lied,
Dat als honig leekt,
Dat als honig leekt,
Als bronnat vliet?

Lieve stemmen, zwijgt!
Lieve stemmen, zwijgt!
Zwijg, zoet geklank!
In mijn boezem stijgt,
In mijn boezem stijgt
Een nieuw gezang.

't Is een diepe galm,
't Is een diepe galm
Van rein genot;
't Is een dankbre psalm,
't Is een dankbre psalm
Tot u, mijn God!

1854.

ONZE VRIENDSCHAP.

AAN J. P. HASEBROEK, OP LEN KOUDEN
WINTERDAG TOT MY OVERGEKOMEN.

De Vriendschap, door ons hart gevoed
En dapper aangekweekt,
Zy is, voorwaar, geen weeke bloed
Die van een tochtjen breekt.

Zy is en blijft, na menig jaar,
Nog even frisch en sterk:
Gewis de hemel zegent haar,
Of 't is een wonderwerk.

Voor niets ter wereld is zy bang,
Al heeft zy ook misschien
De Zeeuwsche stroomen wel wat lang
Bedenklijk aangezien.

*De dag van haar
 geboorte 15 february
 1853. by gelegenheid
 van de overlijden van
 A. de Bruijn de den
 Over, en J. v. Lemp
 en de geboorte van
 Leyden; van het
 de vryheidskrijg heeft
 van dat by lyns
 proctus.
 Jaarlijk was by
 de Levensdag in dien
 dag.*

Bescheen haar 't eerste levenslicht

Op d' allerheetsten dag:

Dat zy voor vorst noch jachtsniew zwicht

Bewijst zy slag op slag.

Hoe gunstrijk lachte, blij te moê

De geest der poezy

Het lieve kind in 't wiegjen toe,

En bleef haar altijd by.

Hoe vrolijk was haar eerste jeugd,

En schreide ze ook eens wat,

Het was een andre soort van vreugd;

Zy had ze droog en nat.

Wat heeft zy menig bloem geplukt

En menig frissche krans

Op 't onbekommerd hoofd gedrukt,

In 's levens morgenglans.

Hoe hartlijk werd zy van rondom

Bewelkomd en begroet,

En wierf by jeugd en ouderdom

Zich gunst in overloed.

De liefde Gods zag vriendlijk neêr,

En schonk haar van omhoog

Een ernstig harte meer en meer,

En een eenvoudig oog.

Een oog voor 't licht vol majesteit

Dat uitstraalt van zijn Woord,

En op den weg naar de eeuwigheid

Met zachte glansen gloort.

En in haar ziel ontlook een kracht,

Die uitblinkt om haar hoofd,

Waardoor zy zich van Gods geslacht

En onverderflijk g'looft.

Sints ziet zy vrolijk op en om,

En maakt haar blijdschap groot,

En telt geen tijd, geen ouderdom,

En lacht met graf en dood.

Sints is ze ons in vernieuwde jeugd

Een engel van den Heer,

En by zoo menig troost en vreugd

Een troost en vreugd te meer.

*15 february.
 1853.*

VERTROUWEN.

Blijf op de wicken drijven,
Die God geschonken heeft!
Zy zullen aan den schouder blijven,
Ook daar waar alles u begeeft.

Durf op die wicken streven
Ten hoogsten hemel heen!
Schoon door den dampkring wolken zweven,
Een weinig hooger zijn er geen.

Blijf op die wicken hangen,
Hoe zwart de nacht ook zij!
Ook waar geen straal is op te vangen,
Is uw getrouwe God naby.

Mijn God, op uw genade
Vertrouw ik nacht en dag.
Sla met uw oog my gade,
En kom my met dat Woord te stade,
Dat zegt dat ik vertrouwen mag.

IN EENZAAMHEID.

In eenzaamheid, gedenk ik aan mijn Vader,
Mijns Vaders eenzaamheid,
Sints Moeder is ter rust geleid,
En hem een dienstmaagd blijft, en niemand nader.

*ombleden
den 22 April 1855.*

Veel kindren heeft hy, maar die op hun beurt
Reeds Vaders zijn en Moeders.
Nog eens vereenen zich de broeders
En zusters om die doodbaar zoo betreurd.

Dan gaan ze uit een. Elk vindt zijn lieve kleunen,
Verbaasd van 't rouwgewaad.
Terstond verheldert hun gelaat.
Reeds boort de glimlach door de tranen heuen.

Maar Vader blijft en treurt alleen. Helaas!

Kan hy zijn oog gelooven?

Daar staat haar stoel ter zij geschoven...

Hoe ledig is heel 't huis door ééne leége plaats!

Ach Vader! wat kan kindermis hier baten.

Neen! Zoek by God uw troost!

De Hemelvader heeft geen kroost

Dan dat hem nooit verlaat, en nimmer wordt verlaten.

April 1855.

MEIZANG.

AAN MARIA.

*Johanna J. M. van
Brace.*

Nu zieh het aardrijk opendoet
Tot vrolijk groen en blijde knoppen,
Nu voel ik ook in mijn gemoed
Den dichtaâr weder kloppen.

Nu 't nachtegaaltjen wederom
Een lied zingt in den hagedoren,
Nu blijf ik ook niet langer stom,
Maar hef weer aan als voren.

ook ik

Maar 't eerste liedtjen dat ik slaak,
Maria! moet uw ooren treffen:
Het is een lang beloofde zaak,
En die ik graag vereffen.

Wat zing ik, daar het Roosjen knopt,
En Gouden Regens en Seringen,
En Mei met bloemen staan gepropt
En alle vogels zingen?

Wat denk ik, als ik denk aan u,
Die 'k als achtjarig kind reeds minde,
En als volwassen jonkvrouw nu
Niet min beminlijk vinde?

Ik denk aan deze' uw lentedag,
Dees schoonen voortijd van uw leven:
Geniet hem, daar uw hart het mag;
Hy is van God gegeven.

Pluk rechts en links zijn bont gebloemt,
En hoor den wildzang onder 't lommer;
De reine vreugd, waarop hy roent,
Aanvaard ze, vrij van kommer.

Aanvaard ze, met een blijden geest,
Als uit de goede hand des Heeren:
Een dankbaar hart geniet het meest,
En kan het best ontberen.

Gy weet: een lentedag is kort;
Haar weelde telt maar weinige uren;
't Gezang verflaauwt, 't gebloemte dort:
De liefde Gods zal duren.

KWIKSTAART.

Trippel vrolijk op uw dorre beenen,
Lentebodetje' in den lichten rouw,
Daar gy niet met al van schijnt te meenen,
Trippel vrolijk om den landman henen
En vertroost ons van de late koû.

Hadt gy reeds de mist op 't veld geroken?
Reeds 't gebriesch gehoord van 't boerenpaard,
Eer de ploegstaart in de ploeg gestoken,
En de taaie klei werd opgebroken,
Die eerst u, dan ons het voedsel baart?

Welkom! Nooit zijt gy te vroeg gekomen,
Kleine, fijne, trouwe menschenvrind!
Schoon ge uw eigen voordeel zoekt en vindt,
Zoek het, vind het; gy hebt niets te schroomen.
Met u is de hoop in 't veld vernomen;
Die het goede boodschap wordt bemind.

KLEINGEBLEVENEN.

De wichtjens worden daaglijks ouder,
De lieve kleintjens zachtkens groot;
Zy glippen Vader van den schouder
En springen uit hun Moeders schoot.
Maar gy, die, in uw eerste dagen,
Mijn Vader my terug kwam vragen,
Blijft die gy waart en groeit niet meer:
'k Mag nog u in mijn armen dragen;
En Moeder wiegt met welbehagen
U in haar schoot, gelijk weleer.

RUCKERT.

ELSJEN.

Waar is, waar is de nachtegaal,
Die in het boschjen zong,
En door zijn lied — Is 't waar of niet? —
Een traan in de oogen drong?

Waar is, waar is de frissche roos,
Zoo bloeiende op haar steel?
Haar roode koon — Was zy niet schoon? —
Beloofde nog zoo veel.

Waar is, waar is de heldre beek,
Die opwelde uit het zand,
En dwars door loof en ruigte stooft,
Met bloemtjens op haar rand?

Waar is, waar is dat beeldschoon kind,
Dat, vrolijk, bloeiend, jong,
Naar 't beekjen keek, op 't roosjen leek,
En als de vogel zong?

De beek vloeide af, de beek droogde uit;
De frissche roos verdween;
Het nest werd leeg, de vogel zweeg,
En vloog wie weet waarheen.

Het beeldschoon kind werd krank en zwak,
En wit om neus en kin;
Haar beste deel — Zegt dat niet veel? —
Vloog d' open hemel in.

IN DE DILIGENCE.

In den ouden bolderwagen,
Die van Haarlem op Alkmaar rijdt,
In den wagen van van der Hagen,
Gebruik ik voortrefflijk mijn tijd.

Ik denk van Heilo tot Limmen;
Ja somtijds denk ik er om
Tot waar ik het haantjen zie glimmen
Op den toren van Castricom;

Ik denk aan die dagen en weken,
In de jaren van jonkheid en min,
Die ik met u in deze streken
Heb gesleten, mijn lieve vriendin!

*Alkmaar op
Haarlem*

70

Ik denk aan die wandelingen ,
Waarop wy, hand aan hand,
Door het bosch en het korenveld gingen,
Onder praat naar ons beste verstand.

Wy zaten ter neêr op een dijkjen ¹,
Van viooltjens en klokjens omtuild,
En genoten het vreedzame kijkjen
Naar het duin, waar zich Egmond verschuilt.

't Groote licht was gedaald, of op 't tipjen.
Ons oog zag het na met ontzag...
Nog een strookjen, een streepjen, een stipjen...
En voorby was de heerlijke dag.

Maar het avondrood blonk en vervulde
Heel de lucht met een vlamnigen gloed,
Die de toppen der duinen verguldde,
En 't schroomvallige maantjen kreeg moed.

't Werd zoo stil langs den beemd en den akker,
Alles sliep of sliep in op dat pas.
Slechts de piepende krekkel bleef wakker,
En het haasjen kwam spelen in 't gras.

¹ Aarden wal ter afscheiding van akkers.

„Kom, mijn vriend! laat ons keeren” zoo klonk er
Dan een stem; „het wordt laat als gy ziet,
Moeder wacht ons op 't Huis, voor den donker:
Maar vergeet onze bloemekens niet.”

En de ruiker, geplukt tusschen airen,
Tusschen struiken en gras van het veld,
Werd, doorvlochten van bloeiende varen,
Met een kus in uw handen gesteld.

Welk een tijd, welk een tijd, mijn Aleide!
Zijn die zachte genoegens geleên!
Om het even: voor u, voor ons beide,
Is de liefde nog jong als voorheen...

Maar mijn voerman steekt den horen,
En ik zie, uit mijn mijnring gewekt,
De Castricumsche toren,
Van Engelsche kogels doorspekt ¹;

En Castricumsche boomen,
Glad geschoren, gekapt, en gewit,
En tuintjes zoo net en volkomen,
Stok- op stokroos geschaard in 't gelid.

¹ Sedert 1799.

't Bonte vee graast in schaduw der heuvelen,
Donker groen van den voet tot de kruin.
Teeuwis Tijssen staat vreedzaam te keuvelen,
Over 't hek van den dam, met Jan Duin.

Jan Duin heeft twee pikzwarte kalven —
„Ien wit voetjen heeft de ien, de aäre niet“ —
En hy wedt om een zak met zesthalven,
„Dat je nieuwerds der wedergâ ziet.“

Dit is Guurtjen, Teuns dochter, vrij krachtig,
Kort gejakt, lang gerokt, gants niet bleek;
Die des zondags een kap draagt heel prachtig,
Maar een mop, als gy ziet, in de week.

Lange lanen van elzen en berken,
Ik bemin en bewonder u wel,
Maar gy schijnt wat slaapwekkend te werken
Op het dichterlijk droomend gestel!

Ik voel mijn oogen bezwaren,
Het is of ik ze sluit;
Maar nog zie ik grasgroene blären,
En weder, en immer rechtuit

Een opweklijke stoot in den horen!
Dit is Beverwijk, naar ik merk.
Ik ken dien heelen toren
By die halve, en toch dubbele kerk ¹.

Beverwijk! nooit vergeet ik de dagen,
Toen langs heel deze uw straat, voor 't gemak,
Die moorddadige keisteenen lagen,
Daar men assen en ribben op brak ².

Ach, toen deedt gy door paarden en menschen,
Uit elkander geschokt en ontwricht,
U van d' ochtend tot d' avond verwenschen;
Maar uw ooren en beurs hieldt gy dicht.

Beverwijk! welk een toekomst, wat tijden,
Als de hoofdstad des Rijks, met haar schaar,
Straks uw Holland-op-'t-Smalst zal doorsnijden,
Of 't een blaadtjen couponpapier waar!

¹ De kerk te Beverwijk placht veel grooter te zijn. Wat er van het vroegere gebouw overig is, is onder twee daken gebracht.

² Wegens een verschil tusschen het Rijk en het Stedeken, over: Straat of Straatweg.

Als uw meir in zee zal stroomen,

En aan 't sneeuwite strand, uit het niet
Dat IJmuiden ^{de jant} 1 te voorschijn zal komen
Daar de Helder reeds donker om ziet!

Lieflijk Velzen! van u moet ik zingen;
Met uw kerkjen verscholen in 't groen;
Uiterst punt van de wandelingen
Die de Haarlemsche schoolknaap mocht doen.

Maar hy kwam niet tot u over Schoten,
Hy kwam niet tot u door Zandpoort —
Waar werd ooit langs een straatweg genoten,
Wat het hart van een schoolknaap bekoort?

Langs de Overveensche tuinen,
Door 't Bloemendaalsche bosch,
Liep zijn pad over hobblige duinen,
Begroeid met veerkrachtige mosch.

En de hoogste top werd bestegen.
Welgemoed zat hy neder, en keek
Op de bosschen, de beemden, de wegen
Van de schoone welvarende streek.

1 Zie de Gids. 184:

Hier de Zomerzorgsche schommel:

Daar het IJ in zijn glansrijkste pracht;
En daar achter, in neevlig gedommel,
Amsterdam.... Kon hy 't zien?... Ja, hy zag 't.

Maar meer dan 't welvarende Heden,
Voor zijn oog door geen nevel bewolkt,
Trok de bouwval hem aan van 't Verleden,
Door zijn stoute verbeelding bevolkt.

't Oud kasteel, dat, in roemrijke dagen,
Met zoo menigen toren gekroond,
Brederode! uw banier had gedragen
En uw schildleeuw den volke vertoond.

Derwaarts heen! Dit 's de weg. Dees moerassen,
Waar de kikvorsch uw geestdrift bespot,
Rijk met lischbloem en kalnoes bewassen,
Waren eenmaal de grachten van 't slot!

Dit 's de poort. Dit 's de trap; heel versleten;
't Spreekt van zelf, 't middeneeuwsche geslacht
Was met ijzer geschoeid, als wy weten,
En zoo'n ridder een vreeslijke vracht.

Op naar boven! o Zalig verrukken,
Als ten laatsten een bevende hand
Er de goudgele muurbloem mocht plukken,
Op de kruin van den schuddenden wand!

Soms heeft, in later dagen,
Het zachtkens dravend ros
Den leeraar van Heemsteê gedragen
Langs den duinkant en 't Velzense bosch;

Maar nooit zag hy op tot die muren,
Die de moker nog spaart tot zijn vreugd,
Of zijn hart dacht terug aan die uren,
En 't genot van zijn dweepende jeugd.

En óók in den bolderwagen,
Die van Alkmaar op Haarlem rijdt,
Den wagen van van der Hagen,
Gedenkt hy dien vreugdrijken tijd.

Als een rook, als een schim vlucht ons leven,
Men gevoelt zich nog jong en is oud,
En men vindt zijn vier kruisen geschreven,
Eer men 't weet of zijn oogen vertrouwt.

Haast is van 't geen wy waren
Ook niet meer dan de bouwval te zien,
En de dood, die ons zóó lang wou sparen,
Hoe zeer kort spaart hy dezen misschien!

Gy zijt stof, en tot stof zult gy keeren!
't Graf is klaar, en de moederschoot wacht;
Zalig hy die den vrede des Heeren,
Heeft tot licht by den dalenden nacht!

Dit 's de les, die 'k verneem by het naderen
Van het kerkhof, aan 't einde der baan ¹,
Die my wilgen met weenende bladeren
En de bleeke cypres doen verstaan.

Ach! hier rust, onder 't rustige lommer,
Een bevolking in de aard', die een stad
Heeft vervuld met haar arbeid en kommer,
Toen zy markten en straten betrad.

¹ De Haarlemsche Begraafplaats, onder Schoten, draagt op de zuilen van haar hek, de schriftuurplaatsen. "Gij zijt stof en tot stof zult gij wederkeeren," en: Zalig zijn de dooden die in den Heere sterven."

Groot en klein, arm en rijk, boozen, braven,
Vriend en vijand, de heer en zijn knecht,
Hebben eerst hier elkander begraven,
Daarna zelf zich ter ruste gelegd.

't Zuidewindtjen ruischt stil langs de zoden,
Met verwelklijke bloemtjens bedekt:
Sluimert zacht, sluimert vreedzaam, gy dooden!
Tot de stem van den Heiland u wekt.

Sluimer zacht, sluimer zacht aan de zijde
Van het kind, met veel tranen beschreid,
Trouwe ziel, die uw zorgen my wijdde,
Die mijn zorglooze jeugd hebt geleid!

Lieve Moeder! mijn oog zoekt de stede,
Waar uw Gade u gelegd heeft, en wy —
Maar ons driespan draaft door, voert my mede,
En... reeds zijn wy het kerkhof voorby.

Dus is 't leven. De Tijd voert den wagen;
Onder vreugd, onder smart gaat het voort!
't Is voorby wat wy zien, eer wy 't zagen,
Tot wy duizlende staan voor de poort....

Dit is Haarlem; zijn kerk en zijn toren,
Dit dat plein, dit die gracht, dit die straat,
Waar men hijlikt en kindert als voren,
Als dit rood zijden lapjen ¹ verraadt.

1855.

¹ De zoogenaamde klopper op de deur; naar oud gebruik, tot aanduiding van een kraamvrouw.

REPOS AILLEURS.

Houd u den slaap des doods uit de oogen
Door werkzaamheid;
Geloof niet dat wy rusten mogen
Eer ons de Heer ter rust geleidt.

Verpoos uw geest, verkwik uw krachten,
Schort d' arbeid, maar hervat hem weer;
En leg, ook zelfs in uw gedachten,
Uw taak niet neêr.

1844

Neffend

NEVEN DE BIJENKORF.

Sic vos non vobis mellificatis, apes.

Maak vlijtig honig, nijvre Bij!
Voor u niet, maar voor my.

De schoone zon is opgegaan.
Veel duizend bloentjens zie ik staan.
Hoe aardig pronken ze in 't gelid!
Dit geestig rood, dat zedig wit;
Dit blaauw, dat geel; gestreept, bestipt;
Geplooid, gekarteld, uitgeknipt,
Of glad en effen, gaaf en rond;
Hier, lachjens om den rooden mond
Zoo gul en vrolijk opgespard,
En daar, een heldre traan in 't hart.

Het eene draagt een kroon vol glans,
 Het andre eens Heiligs stralenkrans;
 Dit lijkt een kleine zon, en dat
 Een groote vonk, op 't gras gespat;
 Een kruisje', een ring, een spitsche pluim,
 Een droppel bloed, een vlokjen schuim
 Een monnikskap, een krijgsmanshoed,
 Een schoentjen voor een poppenvoet,
 Een pijpjes met gebogen steel,
 Een veldschalmci, een kermisveël,
 Een leeuwenbek, een kattenstaart,
 Een oudtjen lachende in zijn baard,
 Een klokjen benglende in de lucht,
 Een bonten vlinder in zijn vlucht,
 Een bekertjen met goud daarin,
 Een oogjen pinkende van min,
 Of met een heldren, vrijen blik
 Ten hemel opziend' zonder schrik.
 En iedre bloem, die zich ontsluit,
 Spreidt, met zijn kleur, zijn geuren uit,
 En lonkt en lokt u, nijvre Bij!

Om u niet, maar om my;
 En zet u, op uw vliegend spoor,
 Het nektarvocht in schotels voor;

Of reikt het op een spitsche roê
 U, mondtjens maat, by droppels toe;
 Of laat u snufflen in zijn dons,
 Of zuigen aan een volle spons;
 Of bergt met plaagziek overleg,
 Het in een donkren kelder weg,
 Maar laat het deurtjen op een kier,
 Dat gy moogt ingaan, gulzig dier!
 En zwelgen, zwelgen, nijvre Bij!

Voor u niet, maar voor my.

Spoed heen dan met uw zoete vracht!
 De korf, de cel, mijn kelder wacht,
 Spoed heen, en stort uw rijken buit
 In vat op vat by stroomen uit;
 Spijs van den klimmende' overvloed
 Uw zusters en het jong gebroed;
 Voorzie uw vruchtbre koningin,
 Haar minnaars, en haar hofgezin;
 Leg ook den wintervoorraad op
 In kruik by kruik met wasschen stop;
 Vlieg dan weêr uit op vlugge vlerk,
 Van bloem tot bloem, van perk tot perk;

Keer weêr, ontlast u, vlieg weer uit
Tot dat de dag zijn ronde sluit;
Neem rust, tot de eerste straal van licht
U weder opwekt tot uw plicht.
Wie weet of ge op uw vroegste vlucht
Niet rickt een welbekende lucht,
Die lokt en zegt „de boekweit bloeit!“
Daar heen, daar heen dan, onvermoeid!
De weg is lang, maar groot het loon.
Maak haast! Nog is de morgen schoon.
Licht dat, op 't midden van den dag,
Een donderkop, een donderslag,
Een zwarte wolk, die regen spelt,
U wegdrijft van 't welriekend veld,
En noodzaakt tot gedwongen rust
Haar, die in d' arbeid vindt haar lust.

Voor my, lief Bijtjen! eens vooral
Bestelde ik u dees bijenstal;
Ik heb u deze korf gekocht,
Door nijvre menschenhand gewrocht;
Ik plaats een vaantjen op den top,
En schrijf er eigenhandig op:

Hier woont en werkt de nijvre Bij,

Voor zich niet, maar voor my.

Want de ijzren vlijt, het taai geduld,
De wijsheid, die dit pakhuis vult,
De liefde voor 't Gemeene Best
In ieder bijenhart gevest,
Al de orde en eendracht, die hier heerscht,
Daar ieder zwoegt en zorgt om 't zeerst,
Die spaarzaamheid by overloed,
Die daaglijks rijker worden doet:
Ik pluk de beste vrucht er van,
Ik, die geen honig maken kan,
Ik, die niet weet naar welke wet
De zoetheid van het rozenbed
In 't binnenst van een bijenmaag
Tot honig wordt, en 't ook niet vraag;
Maar gaarn mijn brood in honig doop:
Ziedaar des warelds loop.

20907

VOLUPTAS FLENDI.

Wat 's de schoonste en zoetste traan,
Die u de oogen kan doen schitteren?
Waar een edelmoedig hart
Krimpt van onverdiende smart,
Zonder te verbitteren.

HET KRUIS.

Met begrijpen zal 't niet gaan:
Grijp het onbegrepen aan!

WASDOM TOT KLEINER.

Een kind van God wordt steeds meer kind,
Of anders is 't er geen:
Wy brengen onze kindren groot:
God maakt de zijnen klein.

*(Hogmeester. Vrouwe
Adèle Marie van Eys, geb.
Laboulière, wafelen 19 Dec 1866,
" Het Kruisbed..)*

SLECHTS ÉÈNE TAAK.

De bloemtjens kusten haar den voet,
Wanneer zy trad door 't veld;
De leeuwrik zong haar in 't gemoet,
Al heeft zy 't nooit verteld.

Zacht streefde 't windtjen haar de kin,
En beefde om 't stout bestaan;
Het beekjen hield zijn murmlen in,
En 's dichters hult sloeg aan.

Het bijtjen hield een gantsche poos
Zich op zijn vlerkjens op,
En nam haar mondtjen voor een roos,
Maar 't was een rozenknop.

Uit haar bruine oogen straalde een vonk
Zoo liefdrijk, rein, en zacht,
Die in de stugste harten zonk
Met onweêrstaambre kracht.

Het bestjen sloeg van 't spinnewiel
Met vochtig oog haar gâ,
En sprak: „Zie daar een vrome ziel!“
En keek haar lang nog na.

De boersche kindren staakten 't spel,
En Trijntjen zei tot Jan:
„Zag jy die mooie juffer wel?
Wat keek ze ons vriendlijk 'an.“

En menig, menig edel hart
Dacht: waren wy gepaard,
Ik weet wel wie gelukkig werd!
Maar ik ben U niet waard.

Doch huwen was de laatste zaak,
Waarop haar zieltjen zon;
Een kranke Moeder was haar taak,
Die haar niet missen kon.

Een Moeder, aan wier bed zy zat
Zoo menig dag en week;
Haar volgde zy van bad tot bad,
Van wereldstreek tot streek.

Ach, beeldschoon kind! altijd vervuld
Van 't geen uw plicht gebood,
Gy waart een engel van geduld,
En uwe trouw was groot.

Vergeefs. Geen kruid, geen bad, geen lucht,
En zelfs uw liefde niet,
Had ter genezing kracht of vrucht,
Als gy met tranen ziet.

Zoo sleet zy jaren achtereen,
— Haar frissche jeugd vervloog —
Maar werd nog schooner dan voorheen,
In elks eerbiedig oog.

't Kan wezen dat haar lief gezicht
Wat bleek, wat smaller werd,
Maar 't blonk te meer van 't heerlijk licht,
Dat voortkwam uit haar hart.

opkwam

Wat is de heldre bos der jeugd,
Wat 's levens dageraad,
By 't geen een lang beproefde deugd
Prent op een schoon gelaat?

By wat zy om den lieven mond,
Op 't effen voorhoofd schrijft
Van wie in God steeds sterkte vond,
En op hem hopen blijft?

By 't geen er hemelsch blinken gaat
In 't oog, dat, onbewolkt,
In dienst der rijkste liefde staat,
En haar getrouw vertolkt;

Vertolkt, hetzij ze dient of troost,
Hetzij ze draagt of lijdt,
Of dringend bidt, of vleiend koost,
Of dankbaar zich verblijdt? —

Maar eindelijk is haar taak volbracht,
En 't laatste werk verricht;
De trouwe dochterhand drukt zacht
Haar moeders oogen dicht.

Nu reikt zy dan die dierbre hand
Een langbeproefden vrind,
En knoopt dien liefelijken band
Die harten samenbindt.

Verheven blinkt de huwlijkskroon
Op 't God gevallig hoofd,
En 't blosje' ontgloeit weer op haar koon,
Slechts voor een tijd verdoofd.

De aandoenlijke ernst van 't zacht gezicht
Ontplooit zich tot een lach,
Waar al het stil geluk uit licht
Van dezen huwlijksdag.

o Trouwe Dochter, thands geheel
Uw' Egâ toegewijd,
Nog schooner roeping is uw deel,
En die gy waardig zijt!

Wat zult gy na een weinig pijn
— Uw liefde telt die licht —
Een trouwe en teedre Moeder zijn
Van een bekoorlijk wicht!

(196)

Dat kind vergelde u, rijk en mild,
Uw kinderlijke deugd,
En alles wat gy 't wezen wilt,
Van de eerste moedervreugd!

Gy smaakt die; ziet uw zuigling aan...
Hoe bleek wordt mond en kaak!
Gy sluit uw oogen... 't Is gedaan...
Gy hadt slechts ééne taak.

MIJN ROOS.

Ik ken, ik heb een frissche Roos,
Maar zonder steel of blaren;
Zy bloeit voor my geen korte poos,
Maar nu reeds vijftien jaren.

Reeds vijftien jaren bloeit zy my,
By dagen en by nachten,
En stoort zich aan geen jaargetij,
Aan sneeuw noch hageljachten.

Geen sneeuw of hagel die haar stoort;
En, hoe de zon mag steken,
Zy bloost en bloeit onkwetsbaar voort,
En weet van geen verbleeken.

*Sandy
Dw*

1857

Indien zy van verbleeken wist,
Zoo haar mijn oogen zagen
Betrokken met een vale mist,
Hoe zoude ik dat verdragen?

Verdragen zoude ik eerder dat
Waar ik mijn oogen wendde,
Mijn voetpad niets dan dorens had,
Dan dorens van ellende.

Geen dorens hebt ge, o Roos zoo zacht
Als zacht fluweel en zijde!
Hoe zedig gloeit, hoe vriendlijk lacht
Uw blosjen t' allen tijde.

o Gloei en bloei mijn leven lang!
Laat niets uw glans verminderen...

Ik meen de Roos op moeders wang;
Gy raadt het, lieve kinderen.

1855.

IN DE KINDERKAMER.

Alles in slaap!
Alles in rust!
Meisjen en knaap,
Droefheid en lust,
Kleine krakeelen, en knellende zorgen
Wegens de moeilijke lessen van morgen,
Eensklaps gesust!

Allen gezond;
Allen vol kracht;
Zie hoe die mond
Slapende lacht!
Eén, nog één kusjen gedrukt op de konen,
Blozende rozen, van dochtren en zonen,
En: Goede nacht!

Ja, Goede nacht!
Slaapt ongestoord!
God houdt de wacht,
God, die ons hoort.
Kom, leg ook gy nu het hoofd maar ter neder,
Liefdrijke moeder! zoo zorgzaam en teder;
Slaap ook zoo zacht.

1856.

BIJ HAAR GRAF.

„Mijn sieraad en mijn eere,
Mijn grootste schat op aard,
Een gave van den Heere
Zijn groote goedheid waard,
Een onwaardeerbare zegen,
Een hulp, een troost, een vreugd
Dat waart gy me op mijn wegen,
Gy, Huisvrouw van mijn jeugd.“

Thands, zijt gy van mijn zijde
Zoo droevig afgescheurd.
Och, weet gy wat ik lijde,
En hoe mijn boezem treurt?
Gy moogt in de armen zinken
Van Hem die eeuwig leeft;
Zou ik den kelk niet drinken,
Dien my de Vader geeft?

Mijn kindren, lieve Zonen,
Vlucht tot dien Vader heen!
Hy zal zich Vader toonen
Aan u en my metëen.
Hy zal, in deze smarte,
Uw vader en zijn kroost
Vertroosten aan zijn harte,
Gelijk een Moeder troost.

13 Mei 1856.

Ey Temp or

NAGEDACHTENIS.

Gy waart zoo goed. Dat konden allen lezen
In 't zacht blaauw oog en vriendlijk aangezicht;
Een heldre straal van lieflijk licht
Speelde u om 't blonde hoofd en on vergeetlijk wezen.

Uw Moeders vreugd; haar troost by weduwsarte;
Haar lief, voorbeeldig kind;
Als de appel van haar oog bemind,
En thands beweend, met een verbrijzeld harte.

My kreeg gy lief. Uw hart zoo onbevangen,
Uw ziel zoo rein en schoon
Ging open op den zachten toon
Van 's jonglings luite en weemoedvolle zangen.

Gy schonkt me uw hand; wy' werden saamverbonden;
Gezegend uur voor my!
Gods goedheid had my aan mijn zij
Een engel der bescherming toegezonden.

Hoe teder was uw liefde, hoe zorgvuldig!

Hoe rijk en vindingrijk!

In lief en leed zich zelf gelijk;

Aanspraakloos, rein, zachtmoedig en geduldig.

Zoo trouw als goud, in woorden en in wegen;

Gy hebt my nooit geveleid.

Door waarheid en oprechtheid

Werdt gy behoed, en waart gy my ten zegen.

Wy poogden saam, by 't licht van Gods genade,

Den goeden weg te gaan.

Hoe onbelemmerd tradt gy aan!

Ik wees den weg; maar gy gingt voor, mijn Gade.

Gy waart zoo vroom; Uw godsvrucht had geen vouwen:

De vroomheid van een kind,

Dat zijnen God en Heiland mint,

En zegt: „Hy is getrouw, dies zal ik ook vertrouwen.”

Ootmoedig kind! Wat andren aan u prezen,

Werd niets door u geacht.

Alleen de spreuk van uw geslacht:

„MIJN HEIL IS CHRISTUS” was uw roem, en mocht het wezen.

Gy schonkt my kroost. Ge omringlet my met zonen

En dochtren. Blij gedruisch

Vervulde mijn gelukkig huis.

Gy gaaft ze uw melk; en uwe rozekonen.

o Welk een lust, in 't midden van de velen

't Lief moedertjen te zien;

Een op haar zachten schoot, een aan haar kniën,

Een spelende op den grond, en keuvlende onder 't spelen.

o Welk een rust, u by de wieg te weten

Van 't krank en lijdend wicht,

Met zorg in 't hart, maar kalmte op 't aangezicht,

Niet wijkend van uw post, en 't bidden nooit vergeten.

o Welk een troost, waar geen gebed mocht baten,

Maar 't offer moest gebracht,

Van 't vast geloof de groote kracht

Te lezen in uw hart, zoo stil en godgelaten.

o Welk een troost, door u getroost te worden,

En in uw arm altijd

Tot elke taak, tot iedren strijd

De kracht te vinden om de lendenen te gorden.

o Welk gemis, dien troost, dien steun te missen,
En op de levensbaan
Verminkt en eenzaam voort te gaan,
Het hoofd vol zorg, het hart vol droefenissen.

Gy waart nog jong. Geen acht en dertig jaren!
Nog kleurde 't lieflijkst rood
Uw zachte wang... Geduchte dood!
Wat wist uw adem snel mijn schoonste roos te ontblâren.

't Was Meimaand; alles groen in bosch en weide,
En ook in onzen hof;
De bloemen rezen uit het stof;
Ook op dat kerkhof, dat uw stof verbeidde.

Daar bracht ik u. Sering en goudenregen
Wuifde u het welkom toe.
Hoe treurig was mijn hart te moê;
Toch sterkte God en hield mijn tranen tegen.

Sering en goudenregen liet zijn bloemen
Neervallen op uw graf;
Elk bloemtjen viel vervolgens af,
En 't laatste blaadtjen na de laatste bloemen.

De winter kwam de treurigheid volmaken.
o Akker van den dood,
Wat werd gy doodsch, dus naakt en bloot!
Toen viel de sneeuw en dekte u met haar laken.

Maar nu... Kan 't zijn? Is 't reeds een jaar geleden
Dat ik dien weg betrad,
Beroofd van 't liefste dat ik had?
Nu bloeit gy weer, gelijk een bloeiend eden.

En ook mijn hof herbloeit, als in die dagen
Van angst en droefheid, toen
My zoo gedurig 't eerste groen
In eenzaamheid mijn nood aan God zag klagen.

Kleine Agnes plukte een lelietje' en bekeek het:
„Zie,“ sprak mijn hartedief:
„Dit bloemtjen vond Mama zoo lief“ —
En ik: „Dat 's waarheid, kind! en zy geleeke het.“

Welnu! Gelijk dit bloemtje' en alle bloemen
Verborgten lag in 't stof,
En nu weer opgaat in mijn hof,
Opdat we, o God! uw liefde en almacht roemen;

Zoo zal ook eens, gekoesterd door de stralen
Van meer dan zonnelicht,
Herleven voor mijn aangezicht
Mijn liefste bloem, mijn Lelietjen-van-dalen.

Beminlijkste en godvruchtigste der vrouwen!
Die balsem zalft mijn pijn;
Ik zal daaraan gedachtig zijn,
Aleidelief! en voorts op God vertrouwen.

Och, mocht mijn kroost in uwen voetstap treden,
En, ondanks uw gemis,
Mijn dochtertjens uw beeltenis
Uitdrukken in een kring van stille lieflijkheden!

Mijn zoons niet van uw les en voorbeeld wijken,
Zoo diep in 't hart geprent,
En 't wicht dat nooit u heeft gekend
Door aangeboren aart en inborst u gelijken!

En ik, die uw gedachtnis blijf vereeren,
o Mocht ik ook nog nu,
Verkeerende in den geest met u,
Gelijk voorheen, bestendig van u leeren.

Mei 1857.

1. Nach Jerusalem Quo anno?
2. Nomen der besten Münze?
3. Actum der Perusuebung, der H.
4. Stadt in Armenien

Hic tenor, haec iridi comedia coepta juvenis
Fenit ad abentes illatofante comas.

bylage 2
by P 162

